

Kolding Kommune

MILJØGODKENDELSE

AF FJERKRÆBRUGET PÅ

STEPPINGVEJ 34, 6580 VAMDRUP

*Udvidelse af besætningen
- fra 68,3 DE til 136,9 DE.*

§ 11

Lov nr. 1572 af
20. dec. 2006 jf.
lovbek. nr. 1486 af
4. dec. 2009 om
miljøgodkendelse
m.v.
af husdyrbrug.

Dato for gyldighed
18. 04. 2012

Kolding Kommune
Landbrug
Nytorg 11
6000 Kolding
Telefon 79797439
Byogud-
vikling@kolding.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Resumé og samlet vurdering	4
1.1	Ansøgning om miljøgodkendelse.....	4
1.2	Ikke teknisk resumé.....	4
1.3	Afgørelse om miljøgodkendelse.....	8
1.4	Offentlighed.....	8
2	Godkendelse og vilkår	9
2.1	Beskrivelse af husdyrbruget og projektet.....	9
2.2	Meddelelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold.....	9
	Gyldighed.....	9
2.3	Retsbeskyttelse.....	10
2.4	Revurdering af miljøgodkendelsen.....	10
3	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	11
3.1	Udformning og opførelse af ejendommens anlæg.....	11
3.2	Placering af anlægget.....	11
3.3	Landskabsmæssige forhold.....	13
4	Husdyrhold, staldanlæg og drift	14
4.1	Husdyrproduktion.....	14
4.2	Staldanlæg og ventilation.....	14
4.3	Fodring og foderopbevaring.....	17
4.4	Energi- og vandforbrug samt besparende foranstaltninger.....	19
4.5	Spildevand herunder regnvand og overfladevand fra plansilo.....	20
4.6	Affald, døde dyr og hjælpestoffer.....	20
4.7	Olieprodukter.....	21
4.8	Kemikalier og pesticider.....	22
4.9	Driftsforstyrrelser eller uheld.....	23
5	Gødningsproduktion og -håndtering	25
5.1	Gødningstyper og mængder.....	25

5.2	Opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.....	26
5.3	Opbevaring og håndtering af fast gødning inkl. dybstrøelse.....	26
6	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	28
6.1	Påvirkning af beskyttet natur.....	28
6.2	Lugt.....	29
6.3	Fluer og skadedyr.....	31
6.4	Transport.....	31
6.5	Støj fra anlægget og maskiner.....	32
6.6	Støv fra anlæg og maskiner.....	34
6.7	Lys.....	34
7	Påvirkning fra arealerne.....	35
7.1	Udbringningsarealerne.....	35
7.2	Kvælstof til grundvand.....	36
7.3	Påvirkninger af søer og vandløb.....	37
7.4	Påvirkning af hav- og kystområder.....	38
7.5	Arealdriftens påvirkning af beskyttet natur.....	41
7.6	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter).....	42
8	Anvendelse af Bedst Tilgængelig Teknik (BAT).....	43
9	Egenkontrol og dokumentation.....	46
10	Ophør af husdyrbruget og samlet konkluderende vurdering.....	47
10.1	Husdyrbrugets ophør.....	47
10.2	Kommunens samlede konklusion.....	47
11	Klagevejledning og underretning.....	48
11.1	Klagevejledning og søgsmål.....	48
11.2	Underretning om godkendelsen.....	48
12	Bilag.....	50

DATABLAD

TITEL: § 11 MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUG

DATO FOR GODKENDELSE: 18. APRIL 2012

TILLADT ÅRLIGT PRODUKTIONSOMFANG:

20.000 Årshøns, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabeheøns; 10 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælvning), 5 tyrekalve (0 – 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race og en samlet produktion på i alt 136,9 DE.

ANSØGER / VIRKSOMHEDENS KONTAKTPERSON

Navn	Jørgen Skov Christensen
Adresse	Steppingvej 34, 6580 Vamdrup
Telefonnr.	7555 8490, Mobil: 2023 8490

VIRKSOMHEDENS EJER

Navn	Jørgen Skov Christensen
Adresse	Steppingvej 34, 6580 Vamdrup

VIRKSOMHED

Navn	Jørgen Skov Christensen
Adresse	Steppingvej 34, 6580 Vamdrup
Matr. nr.	14ah, 20a, 55b, 20b, 56b, 9m, 14ag, 20d, 4a, 11e, 12g, 12d Ødis-Bramdrup By, Ødis
CVR-nr.	71520757
P-nr.	1002345836
CHR-nr.	23123
Ejendomsnr.	6210255221
E-mail	jskovc@sol.dk

KONSULENT

Navn	Lars Schmidt, Kolding Herreds Landboforening
Adresse	Niels Bohrsvej 2, 6000 Kolding
Telefonnr.	7634 1715, Mobil: 2013 3325
E-mail	las@khl.dk

TILSYNSMYNDIGHED

Navn	Kolding Kommune
Adresse	Nytorv 11, 6000 Kolding
Telefonnr.	7550 1500
E-mail	Byogudvikling@kolding.dk
Hjemmeside	www.kolding.dk

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Kolding Kommune giver hermed godkendelse i henhold til § 11 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006 jf. lovbek. nr. 1486 af 4. dec. 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, samt tilhørende bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug og bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Steppingvej 34, 6580 Vamdrup, matr. nr. 20a m.fl., Ødis-Bramdrup By, Ødis. Ejendommens husdyrproduktion vedrører CHR nr. 23123 og CVR nr. 71520757 med P-nr. 102345836.

Husdyrproduktionen kan med denne godkendelse udvides til 20.000 årshøns, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe høns; 14 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælving), 5 tyrekalve (0 - 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race og en samlet produktion på i alt 136,86 DE. Husdyrproduktionen sker i eksisterende bygninger. Der sker tilbygning til eksisterende æghus på ca. 70 m².

Husdyrproduktionen svarer i nudrift til 68,19 DE, heraf 51,81 DE fjerkræproduktion.

GRUNDLAG FOR AFGØRELSEN

Ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag, indsendt som skema nr. 14064, version 7, den 22. februar 2012 fra www.husdyrgodkendelse.dk. Beregningsgrundlag 01-2009-A.

Opstartsmøde for miljøgodkendelse den 5. april 2011.

Supplerende oplysninger fremsendt af ansøger og konsulent i forbindelse med sagsbehandlingen.

1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Det ikke-tekniske resumé er udarbejdet på baggrund af elektronisk ansøgningsskema med bilag udarbejdet af ansøger. Beregninger af kvælstofudvaskning, nitratkoncentration, fosforoverskud, ammoniakemission og lugtgeneafstande er foretaget i det elektroniske ansøgningsskema fra www.husdyrgodkendelse.dk på baggrund af de indtastede forudsætninger for projektet.

Ansøgningsmaterialet beskriver dels de miljømæssige konsekvenser af produktionen, dels forskellen i miljøpåvirkning mellem den ansøgte produktion og den produktion, der kan opretholdes, hvis det ansøgte projekt ikke realiseres.

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte omlægning i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006, jf. lovbek. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt tilhørende bekendtgørelser. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af, at de stillede vilkår efterleves.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse samt Kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

Produktionsudvidelsen og anlæg

På husdyrbruget på adressen Steppingvej 34 er der en nuværende produktionstilladelse til 8.600 årshøns, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme, skrabe høns; 14 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælving), 5 tyrekalve (0 - 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race og en samlet produktion på i alt 68,19 DE, heraf 51,81 DE fjerkræproduktion.

Med denne miljøgodkendelse kan produktionen omlægges til 20.000 årshøns, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabeheøns; 14 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælvning), 5 tyrekalve (0 - 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race og en samlet produktion på svarende til i alt 136,86 DE, heraf 120,48 DE fjerkræproduktion. Husdyrproduktionen sker i eksisterende bygninger, hvor der etableres et nyt staldsystem. Eksisterende æghus udvides med ca. 70 m².

Da udvidelsen er over 75 DE, men under 230 DE i æglæggende høns, er ansøgningen behandlet i henhold til § 11 i lov nr. 1572 af 20. december 2006, jf. lovbek. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Udvidelsen foretages inden for den eksisterende fjerkræstald og medfører en indvendig renovering af det eksisterende fjerkræhus, hvor den nuværende indretning med gulvdrift og gødningskumme ændres til voliere med etagebure og gødningsbånd.

Ægrummet i den sydlige ende af driftsbygningen udvides i den østlige og vestlige side. Mod vest inddrages og ombygges en del af den eksisterende lade og mod øst udvides rummet med ca. 35 m² som tilbygning.

Eksisterende fodersilo flyttes til hønsestaldens facade mod øst, hvor der endvidere placeres en ny silo. Situationsplan ses i bilag 3.

Placeringen af anlægget

Husdyrbruget ligger i landzone, hvor nærmeste nabobeboelse er Steppingvej 32 ca. 58 m mod sydvest. Mod syd og vest er der ca. 78 m til nabobeboelse, Gl. Møllevvej 2, beliggende på ejendom med landbrugspligt og ca. 115 m til Steppingvej 17, nabobeboelse uden landbrugspligt.

Nærmeste landsbybebyggelse og samlede bebyggelse er Ødis-Bramdrup, der ligger ca. 200 m sydvest for ejendommens anlæg. Der er ca. 3,8 km til nærmeste byzone, som er erhvervsbyzone i Stepping.

Projektet overholder alle afstandskrav, og der er ikke konflikter med bygge- og beskyttelseslinier m.v.

Husdyrbruget er beliggende mindre end 300 m fra beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren. Nærmeste beboelse, der udløser "samlet bebyggelse" er Steppingvej 34a.

Jf. husdyrlovens § 20 skal kommunen i sådanne ansøgninger sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses. Det vurderes, at der ikke er væsentlig genepåvirkning af omgivelserne, herunder boliger i 'samlet bebyggelse'.

Eventuelle nabogener

Der forventes at blive en lille stigning i antal transporter til og fra ejendommen i forbindelse med afhændelse af hønsegødning. Flere transporter vil fremadrettet ske i lukkede lastbiler.

Produktionsændringen vil medføre en øget lugtpåvirkning af ejendommens omgivelser. Ifølge lugtberegningerne er geneafstandskravene overholdt, og husdyrholdet forventes derfor ikke at give anledning til væsentlige gener.

Hønsegødning er særligt lugtafgivende. Med baggrund heri og med husdyrbrugets placering indenfor 300 m fra samlet bebyggelse og landsbyen Ødis-Bramdrup er der stillet vilkår til tidspunkter for håndtering og bortkørsel af hønsegødning. Der forekommer ikke udbringning af hønsegødning på husdyrbrugets arealer.

Der vil forsat blive foretaget en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendommen. Der forekommer ikke fluer fra hønsestalden, og kvæget er udegående i sommerperioden, hvor risikoen for fluegener er størst. Sammenlagt vurderer Kommunen, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige gener for naboerne.

Harmoniareal

Husdyrbrugets samlede udbringningsareal er 40,53 ha. Heraf er 26,55 ha ejet og 13,97 ha er forpagtet.

Al hønsegødning afsættes til eksport via formidler til bioforgasning på biogasanlæg i Tyskland.

Harmoniarealet tilføres således udelukkende kvæggødning, og harmonikravet er 1,7 DE/ha. Reelt tilføres 11,36 DE, svarende til 0,28 DE/ha, og harmonikravet er overholdt.

Ammoniakemission

Der er beregnet en årlig ammoniakemission fra anlægget på ca. 1.965 kg N/år, hvilket svarer til en reduktion på ca. 906 kg N/år i forbindelse med udvidelsen. Projektet overholder det generelle krav om 25 % reduktion af ammoniaktabet i forhold til referencenormen for stalde og opbevaringslagre.

For at reducere ammoniakemissionen vælges der i det nye staldanlæg hyppig udmugning, således at den samlede ammoniakemission i denne stald reduceres med 36 %, hvilket er bedst anvendelig teknik (BAT) for denne type produktion. Endvidere reduceres ammoniakemissionen fra stalden ved reduktion i forhold til normen af hønsenes tildeling af råprotein i foderet. Fra lagre reduceres ammoniakfordampningen ved, at hønsegødning afsættes til eksport løbende hen over året.

Ammoniakemission fra kvægproduktionen reduceres ved, at ca. 85 % af dybstrøelsen bliver kørt direkte ud i marken og pløjet ned, hvorved ammoniakfordampning fra mellemlageropbevaring mindskes.

En beregnet maksimal ammoniakemission på 1.999 kg N pr. år betragtes som værende BAT-niveauet for denne type og størrelse af bedrift. BAT-niveauet overholdes med en årlig ammoniakemission fra stald og lager på 1.965 kg N/år.

Der er udført beregninger af ammoniakdeposition til naturtyper beliggende indenfor 1.000 meter fra ejendommen og til nærmeste Natura2000-område, Svanemosen ca. 5,5 km nordøst for anlægget. Der er mere end 1.000 meter til nærmeste særligt sårbare § 7-naturområde.

Kolding Kommune vurderer ud fra de nævnte beregninger og tilknyttede vilkår, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke vil medføre en forringelse af naturområderne, og at projektet dermed ikke vil medføre en forringelse af naturområderne.

Kvælstofudvaskning til overfladevand

Alle arealerne (40,53 ha) ligger udenfor områder, som nationalt er udpeget til nitratfølsomme vandoplande. Arealerne ligger i opland til Vadehavet (Knude Dyb).

På bedriftsniveau må dyretrykket som udgangspunkt højst være 1,7 DE/ha, svarende til maksimal tilladt udvaskning på 72,3 kg N/ha. På baggrund af det valgte standardsædskifte S4 og 1,25 % ekstra efterafgrøder udover de til enhver tid gældende regler fra NaturErhvervstyrelsen, medfører dette i FarmN en beregnet gennemsnitlig udvaskning af kvælstof til overfladevand på 59,3 kg N/ha. På denne baggrund opfylder projektet lovgivningens krav for kvælstofudvaskning til overfladevand.

Nitrat til grundvand

22,99 ha af de ejede og forpagtede arealer ligger i områder, som er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde. Her må udvaskningen beregnet i mg nitrat/liter, der forlader rodzonen, ikke stige efter udvidelsen set i forhold til før udvidelsen, såfremt udvaskningen overstiger 50 mg nitrat pr. liter. Alle øvrige af bedriftens udbringningsarealer ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Beregning af N-udvaskning for arealerne beliggende i nitratfølsomt indvindingsopland er ifølge Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem beregnet til 57 mg nitrat/liter i nudrift og i ansøgt drift til 51 mg nitrat/liter.

Fosforafstrømning til overfladevand

Ingen af arealerne ligger i P 1-2-3 klassificerede områder, og de ligger dermed uden for nationalt udpegede fosforfølsomme områder og følger ud fra husdyrlovens bestemmelser det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til fosfor, hvor der ikke stilles særlige krav.

Arealerne ligger i opland til Vadehavet, som ikke er et fosfor-overbelastet Natura 2000-område.

Projektet overholder lovkravene med hensyn til fosfor til overfladevand. Der er et fosforunderskud på 17,3 kg P/ha/år, dvs. der fraføres med afgrøderne 17,3 kg P/ha/år mere fra arealerne, end der tilføres med husdyrgødning.

Påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder (Natura2000)

Der er ca. 5,5 km fra staldanlægget mod nordøst til nærmeste Natura 2000 område "Svanemo-sen". Dette område er samtidig nærmeste særlige sårbare naturområde jf. husdyrlovens § 7. Det er vurderet bl.a. ud fra ammoniakdepositionsregninger, grundet den store afstand fra produktionsanlægget til disse naturtyper, at nedfald af ammoniak, der skyldes emission fra projektet, ikke er til skade for det beskyttede naturområde.

Arealerne afvander til Vadehavet (Knude Dyb), og udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet til Knudedyb er steget 1,32 % siden 2007. Arealerne er beliggende i nitratklasse 0, og udenfor udpegningsområdet "opland til område, der er overbelastet med fosfor".

Arealerne drives med fosforunderskud. Der er indsendt dokumentation for, at det ansøgte maksimalt medfører en udvaskning af kvælstof til overfladevand på et niveau svarende til et planteavlbrug.

Det er vurderet, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre påvirkninger og bidrag fra andre projekter har skadevirkning på Natura2000-området, vandområdets tilstand eller de naturtyper og arter, der forekommer i det internationale naturbeskyttelsesområde, herunder udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og bilag IV-arter i forbindelse med Vadehavet.

Bilag IV-arter

Flere af arterne, som er opført på EU-habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter), er observeret i Kolding Kommune, men er ikke registreret i umiddelbar nærhed af Steppingvej 34 og de tilhørende udbringningsarealer.

Kolding Kommune vurderer med baggrund i oplysninger om den ansøgte drift og oplysninger om tilførte næringsstoffer til arealerne, at projektet ikke medfører ændringer i arealdriften, der påvirker bilag IV-arter eller deres levesteder.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som værende indenfor, hvad der kan forventes af et husdyrbrug af denne type og størrelse.

BAT (Bedste tilgængelige teknik)

I forhold til det generelle ammoniakreduktionskrav, som beskrevet i husdyrloven, skal husdyrbruget reducere ammoniakfordampningen med 25 % i forhold til referencestaldsystemet. Desuden skal projektet leve op til et BAT-krav på maksimalt 1.999 kg N pr. år, som er proportionelt for en produktion af den pågældende type og størrelse. Beregningen af det konkrete BAT-niveau kan ses i bilag 4.

I projektet er BAT-kravet opfyldt ved de nævnte teknikker under afsnittet ammoniakemission ovenfor. Derudover lever bedriften op til en lang række virkemidler, som er bundet op i den generelt gældende lovgivning vedr. opbevaring og håndtering af husdyrgødning samt udarbejdelse af markplaner.

Ud fra økonomiske og proportionelle betragtninger vurderer kommunen, at husdyrbruget har inddraget BAT og truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer.

Samlet vurdering

Kolding Kommune vurderer, at projektet ved overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøet, herunder påvirkning af naboer og de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier i området.

Der skal gøres opmærksom på, at etablering af nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra Kolding Kommune.

1.3 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Kolding Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af husdyrholdet på Steppingvej 34, 6580 Vamdrup, matr. nr. 20a m.fl., Ødis-Bramdrup By, Ødis i henhold til § 11 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006, jf. lovbek. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt tilhørende bekendtgørelser (jf. bilag 2) og er en tilladelse til, at virksomheden kan producere på de efter hvert afsnit følgende vilkår.

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen med bilag samt tilhørende beregninger. Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse, kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer samt vilkår vedrørende produktionen og nogle af arealerne.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der særskilt er indhentet alle øvrige nødvendige tilladelser efter andre lovgivninger eksempelvis spildevandstilladelse og tilladelse efter bygge-loven, brandloven mv.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Kolding Kommune gennem Miljøstyrelsen elektroniske ansøgningssystem første gang den 2. september 2010. Den 22. februar 2012 er version 7 af ansøgningen indsendt, der danner det endelige grundlag for miljøgodkendelsen.

1.4 OFFENTLIGHED

Udkast til miljøgodkendelse blev den 7. marts 2012 udsendt i 3 ugers høring hos naboer og skønnede parter i sagen, ansøger selv og en række organisationer og private personer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger frem til den 28. marts 2012. Der indkom ingen høringssvar.

Den endelig miljøgodkendelse blev den 18. april 2012 afgjort og annonceret i Budstikken Kolding (se klagevejledning i afsnit 11).

2 GODKENDELSE OG VILKÅR

2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET OG PROJEKTET

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Steppingvej 34, 6580 Vamdrup, matr. nr. 20a m.fl., Ødis-Bramdrup By, Ødis. Ejendommens husdyrproduktion vedrører CHR nr. 23123 og CVR nr. 71520757 med P-nr. 102345836. Ejendom og husdyrbrug er ejet af Jørgen Skov Christensen, som også står for den daglige drift.

Husdyrproduktionen kan med denne godkendelse udvides til 20.000 årshøns, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe høns; 14 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælving), 5 tyrekalve (0 - 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race og en samlet produktion på i alt 136,86 DE, heraf 120,48 DE fjerkræproduktion. Husdyrproduktionen sker i eksisterende bygninger, hvor der etableres et nyt staldsystem. Eksisterende æghus udvides med ca. 70 m².

Husdyrproduktionen består i nudrift af 8.600 årshøns, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme, skrabe høns; 14 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælving), 5 tyrekalve (0 - 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race og en samlet produktion på i alt 68,19 DE, heraf 51,81 DE fjerkræproduktion.

Miljøgodkendelsens vilkår træder i kraft, når det nye produktionssystem er etableret.

2.2 MEDDELELSESPLOIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse og i henhold til godkendelsens vilkår. Ændring i ejerforhold eller driftsansvarlig skal meddeles til kommunen.

Denne godkendelse skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til husdyrbruget. Et eksemplar af nærværende godkendelse skal til enhver tid være tilgængelig for og kendt af de personer, der har ansvaret for, at virksomhedens indretning og drift følger vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller produktionsmæssigt uden forudgående anmeldelse til og tilladelse fra Kolding Kommune.

Udskiftning af arealer skal anmeldes til kommunen forud for planårets begyndelse den 1. august. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede arealer og tredjemandsarealer) kan ske uden en ny godkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de allerede benyttede.

GYLDIGHED

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ifølge Husdyrlovens § 33 skal der i en godkendelse fastsættes en frist for udnyttelse. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden udløbet af denne frist. Jf. loven bør fristen normalt ikke fastsættes til senere end 2 år fra meddelelsens dato.

Ansøgningen omfatter ikke planlagte udvidelser eller ændringer, hvortil der er ansøgt forlænget frist.

Af lovens § 33 stk. 3 fremgår videre, at hvis en tilladelse eller godkendelse meddelt efter loven ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år, jf. dog stk. 2.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Med baggrund i ansøgningen vurderer Kolding Kommune, at fristen til udnyttelse af miljøgodkendelsen skal fastsættes til 2 år.

Ved udnyttelse forstås i det konkrete tilfælde, at den godkendte ændring af staldsystemet og udvidelse af æghus er påbegyndt.

Hvis en meddelt miljøgodkendelse ikke har været udnyttet – helt eller delvist – i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år jf. § 33 i Husdyrloven. Såfremt en evt. produktionsnedgang skyldes usædvanlige forhold af kortere varighed, eks. sygdomsudbrud eller konflikter på arbejdsmarkedet, kan fristen forlænges efter konkret vurdering. Det påhviler driftsherren at informere kommunen, såfremt sådanne forhold opstår.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for udnyttelsen af miljøgodkendelsen.

- 2.2.1 Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden. Med "udnyttet" menes, at den godkendte ændring af staldsystemet og tilbygning til æghus er påbegyndt.
- 2.2.2 Er godkendelsen helt eller delvist ikke udnyttet indenfor den angivne frist, bortfalder godkendelsen eller den del, der ikke er udnyttet.

2.3 RETSBESKYTTELSE

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser, også selv om disse regler er skærpende i forhold til denne godkendelse.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Vilkårene kan dog i visse tilfælde ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 stk. 2.

Denne godkendelse er meddelt i henhold til Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med tilhørende bekendtgørelser og er en tilladelse til, at virksomheden kan producere på nedenstående vilkår.

Øvrige tilladelser efter andre lovgivninger skal indhentes særskilt eksempelvis spildevandstilladelse til bortledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, byggetilladelser, herunder brandloven mv.

2.4 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år efter meddelelse af den første miljøgodkendelse.

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.1 UDFORMNING OG OPFØRELSE AF EJENDOMMENS ANLÆG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Husdyrbruget ligger i landzone, hvor nærmeste nabobeboelse er Steppingvej 32. Afstanden målt fra nærmeste punkt på anlægget, som er genstand for udvidelsen (dvs. den stald, opbevaringslager, som udvidelsen skal gennemføres i, staldafsnit 1.1.1), til det nærmeste punkt af beboelsen på Steppingvej 32 er ca. 58 m.

Mod syd og vest er der ca. 78 m til nabobeboelse, Gl. Møllevej 2, beliggende på ejendom med landbrugspligt og ca. 115 m til Steppingvej 17, nabobeboelse uden landbrugspligt.

Nærmeste landsbybebyggelse og samlede bebyggelse er Ødis-Bramdrup, der ligger ca. 200 m sydvest for ejendommens anlæg. Der er ca. 3,8 km til nærmeste byzone, som er erhvervsbyzone i Stepping.

Udvidelsen vil ske i de eksisterende staldanlæg. Æghus i staldens sydlige ende vil blive udvidet med ca. 70 m². Eksisterende fodersilo flyttes til hønsestaldens facade mod øst, hvor der endvidere placeres en ny silo.

Det eksisterende husdyrbrug ligger udenfor fredninger, og udenfor skovbyggelinje og strandklit-, sø- å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer efter naturbeskyttelsesloven.

Oversigtskort over ejendommens anlæg kan ses i Bilag 3.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at der i projektet er redegjort for anvendelse af eksisterende bygninger og for de ansøgte nyanlæg, dette har ikke givet kommunen anledning til at stille særlige vilkår.

3.2 PLACERING AF ANLÆGGET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der etableres ca. 70 m² udvidelse af æghus.

Afstandskrav

I tabellen nedenfor er der beskrevet diverse afstande fra ejendommens anlæg og tilhørende afstandskrav.

Tablet 1: Faktuelle afstande (nærmeste punkt på anlægget, som er genstand for udvidelsen (dvs. den stald, opbevaringslager, som udvidelsen skal gennemføres i) og afstandskrav jf. husdyrlovens § 6

Nærmeste ... til	Beskrivelse	Afstand	Afstandskrav
Nabobeboelse	Steppingvej 32 til Stald 1.1.1 Hønsstald	58 m	50 m
	Gl. Møllevej 2 til Stald 1.1.2 Ammekostald	78 m	50 m
Byzone	Stepping	~ 3.800 m	50 m
Sommerhusområde	Grønninghoved	~ 14 km	50 m
Lokalplanlagt område i landzone	Lokalplan nr. 17, Farrisvej 8 (kursusformål)	~ 900 m	50 m

Projektet overholder alle afstandskrav jf. Husdyrlovens §6 vedr. naboer mv. Afstandskrav i § 8 irrelevante, da der ikke etableres nye stalde, gødningsopbevaringsanlæg eller lignende.

Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger m.v.

Husdyrbruget ligger i område til *jordbrugsformål*. Anlægget ligger udenfor *kirkebeskyttelseslinier* og *kirkebyggelinier*.

Der er 1,5 km til nærmeste område med *fortidsmindebeskyttelseslinie* nordøst for ejendommen.

Ejendommens anlæg ligger udenfor *skovbyggelinie*. Nærmeste *fredede område* er Frørup Kirkes omgivelser, som ligger ca. 3 km sydøst for ejendommen.

Bygningerne ligger ikke indenfor udpegningsen *sø- og åbeskyttelseslinie*. Nærmeste udpegningsareal er ca. 1,4 km syd for ejendommen.

Der er ingen *beskyttede sten- og jorddiger*, der bliver berørt i forbindelse med udvidelse af æghuset. Ingen af udbringningsarealerne støder op til beskyttede sten- og jorddiger.

Bygninger ligger ikke indenfor *lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering*. Der er ca. 5,5 km til nærmeste udpegede *§ 7-areal i henhold til husdyrloven*, som er hede og overdrev ved Svanemosen, som også er beliggende indenfor *Natura 2000* (EF-habitat område).

Der er ingen arealer indenfor *Natura 2000*. Øvrige internationale naturbeskyttelsesområde er Lillebælt (EF-habitatområde, EF-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde), som ligger ca. 11 km fra nærmeste udbringningsareal og anlægget (se også afsnit 7.4).

Nærmeste *§ 3-beskyttede naturareal* er en sø ca. 230 m nord for anlægget. Der er ca. 380 m til nærmeste mose nordvest for ejendommen (jf. bilag 7).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING**Afstandskrav**

Alle afstandskrav i henhold til §§ 6-8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, er overholdt.

Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger m.v.

I områder udlagt til jordbrugsmæssig anvendelse skal anvendelsen hovedsagelig være jordbrugserhverv, dvs. landbrug, skovbrug og gartneri. Varetagelsen af andre samfundsmæssige interesser kan medføre, at ovennævnte hensyn må nedprioriteres.

Ingen beskyttede sten- og jorddiger berøres af projektet inklusive drift af arealer.

Alle bygge- og beskyttelseslinier, fredninger, m.v. er overholdt.

Kolding Kommune vurderer, at indretning og beliggenhed af bedriftens staldanlæg mv. er miljømæssig forsvarlig. Det vurderes ligeledes, at udvidelsen af æghuset har den bedste placering for så vidt angår naboer og landskabelige hensyn, og der stilles ikke vilkår.

Anlæg mindre end 300 m fra samlet bebyggelse.

Husdyrbruget er beliggende mindre end 300 m fra beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren.

Ved "samlet bebyggelse" forstås, at der indenfor en afstand af 200 meter fra en beboelsesbygning ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter landbrugslovens regler, samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren for det ansøgte anlæg, indgår ikke ved opgørelsen over afstand til "samlet bebyggelse". I det konkrete tilfælde er nærmeste beboelse, der udløser "samlet bebyggelse" Steppingvej 34a, se også bilag 6.

Jf. husdyrlovens § 20 skal kommunen i sådanne ansøgninger sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses. Vurdering heraf sker nedenfor i de respektive afsnit om genepåvirkning af omgivelserne, se nærmere i afsnit 6.

3.3 LANDSKABSMÆSSIGE FORHOLD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udvidelsen af æghuset opføres i sammenhæng med eksisterende produktionsbygninger. Alle produktionsbygninger er placeret i område til landbrugsanvendelse, ca. 200 m fra Ødis-Bramdrup og ca. 3.800 m nord for Stepping.

Ejendommen består af et stuehus, staldbygninger og øvrige anlæg, eksempelvis maskinhus. Der ændres ikke på de eksisterende bygningers fremtoning. Udvidelsen af æghuset vil ske i forlængelse af hønsestald med samme bredde, taghældning etc.

Ejendommen ligger i område udlagt til jordbrugsmæssig anvendelse.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Udvidelse af æghus sker ved forlængelse af den eksisterende hønsestald. Kolding Kommune vurderer, at den bygningsmæssige udvidelse af æghuset ikke er i konflikt med landskabsmæssige interesser, og der stilles ikke vilkår.

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

4.1 HUSDYRPRODUKTION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Produktionen ønskes ændret fra det nuværende omfang på 8.600 årshøns, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme, skrabe høns; 10 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælving), 5 tyrekalve (0 – 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race til 20.000 årshøns, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe høns; 14 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælving), 5 tyrekalve (0 – 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race. Ændringen svarer til en samlet udvidelse fra 69,3 DE til 136,9 DE, hvoraf udvidelsen af fjerkræholdet sker fra 51,8 DE til 120,5 DE.

Udvidelsen foretages inden for de eksisterende bygningsmæssige rammer, og ansøgningen rummer således ikke nybyggeri af stalde. I hønsestalden etableres et nyt system med volierer med etagebure og gødningsbånd.

Oversigt over bygninger og anlæg er vist i Tabel 2 og på Bilag 3.

Kvæget er udegående på afgræsningsarealer 8 mdr. pr år, alle indenfor udbringningsarealet, dog afgræsser 10 kvier i 6 måneder udenfor udbringningsarealet (svarende til 5,02 DE).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune fastholder ved vilkår maksimal tilladt produktion på husdyrbruget. Videre fastholdes andelen af kvægets afgræsning ved vilkår, da dette er en forudsætning for beregning i husdyrgodkendelse.dk af lugtemission og ammoniakfordampning fra anlægget samt påvirkning af omgivelserne fra arealdriften, se senere.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for husdyrproduktion:

- 4.1.1 Den samlede produktion må ikke overstige 136,9 DE, svarende til 20.000 årshøns, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe høns; 14 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælving), 5 tyrekalve (0 – 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race.
- 4.1.2 Kvæg skal minimum være udegående 8 måneder pr. år. Alle indenfor udbringningsarealet med undtagelse af 10 kvier. Disse skal minimum være udegående udenfor udbringningsarealet 6 måneder pr. år.

4.2 STALDANLÆG OG VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Staldindretning

Nummereringen af staldafsnittene henviser til staldafsnittene i ansøgningen fra husdyrgodkendelse.dk og oversigtskortet i bilag 3.

I Tabel 2 er sammensætningen af dyr vist i ansøgt drift.

Tabel 2: Dyrehold og staldtype

Staldafsnit nr.* (jf. bilag 3)	Dyrehold og staldtype for ansøgt drift	Antal årsdyr (aldersgrænser) Alle tung race	DE
1.1.1 Hønestald	Årshøne, konsumæg, voliere med gødningsbånd, skrabe-høne	20.000	120,48
1.1.2 Ammekostald	Ammeko over 600 kg, dybstrøelse hele arealet	14	10,00
	Småkalv, tung race (0-6 mdr.), dybstrøelse hele arealet	2	0,54
	Kvie/stud, tung race (6 mdr. – kælvning), dybstrøelse hele arealet	8	4,00
	Tyrekalve, tung race (0-6 mdr.), dybstrøelse hele arealet	5	0,59
	Ungtyr, tung race (6 mdr. – slagting 440 kg), dybstrøelse hele arealet	5	1,25
Dyreenheder i alt			136,86

*: Refererer til benævnelserne fra ansøgningskemaet (www.husdyrgodkendelse.dk)

Der er naturlig ventilation i kvægstalden og mekanisk ventilation i hønestalden. Det eksisterende anlæg har kapacitet til ansøgt produktion. Der er tale om et undertryksanlæg, som er frekvens- og temperaturstyret, afkastene er 7 m over terræn, og anlægget er i drift døgnet rundt.

Stald 1.1.1. Hønestald: Er en eksisterende hønestald, som i nudrift er indrettet til gulvdrift og gødningskumme. Stalden er opført i 1994. Dyreholdet i denne stald udvides.

Stalden anvendes til konsumægproduktion. Staldens indretning ændres, og i ansøgt drift etableres volierer med gødningsbånd. Hønsene har således fri bevægelighed, men foder og vandforsyning sker herefter i burene, ligesom hønsene ofte vil opholde sig her i hvile. Samlet set betyder det, at hovedparten af gødningen afsættes i buret. Dette muliggør, at gødningen hyppigt kan fjernes med et gødningsbånd under burene, hvilket giver en markant reduktion af ammoniakfordampningen. Teknologien anvendes i forvejen ved konventionel burægsproduktion.

Normen for det valgte staldsystem er jf. ansøgningen udmugning en gang om ugen. I ansøgt drift øges frekvensen for udmugning til 3 gange ugentligt.

Ved dette system afsættes ca. 75 % af fjerkrægødningen som fast gødning på gødningsbånd, hvorefter det transporteres til opbevaring i gødningshus. 25 % af fjerkrægødningen afsættes i volieren som dybstrøelse. Dybstrøelsen fjernes en gang årligt fra staldbygningen.

Ammoniakfordampningen fra dette staldsystem ligger ca. 64 % under et tilsvarende referencestald med gødningskælder. Der er valgt en teknik, der muliggør hyppig udmugning gødningsbåndet, minimum tre gange ugentligt.

Den ansøgte drift med etagesystem er et nyt produktionssystem, hvor der endnu ikke foreligger så mange data ang. foderforbrug og emissioner. Produktionssystemet er også nyt for ansøger.

Den valgte produktionsform med etagebure betyder, at der kan anvendes samme principper mht. hyppig gødningsudtømning som i konventionel burdrift, idet hovedparten af gødningen afsættes på gødningsbåndet under burene.

Den samlede emission fra anlægget er med de anvendte tiltag (3 gange ugentlig tømning af gødningsbånd og 85 % af dybstrøelse udbragt direkte) og ud fra 2011 fodernormer herefter 1.965 kg N/år. Beregningsmæssigt kan husdyrgodkendelse.dk ikke håndtere effekten af hyppigere udmugning. I stedet er der anført effekt af biologisk luftvasker på 36 % i forhold til staldsystemet 'voliere m. gødningsbånd'. Baggrunden for denne reducerende effekt er således hyppig udmugning, og der installeres ikke biologisk luftvasker. Effekten på 36 % for hyppigere udmugning svarende til 3 gange ugentlig tømning af gødningsbånd er jf. Miljøstyrelsens Teknologiblad "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns, som ikke holdes i bur (alternativ hønselhold)."

Ansøger har samtidig beregnet, at effekten også kan opnås ved et reduceret proteinindhold i foderet på 15,7 % protein (16,3 % i ansøgt drift) og anvendelse af standard-værdier for andel

direkte udbragt dybstrøelse. Disse beregninger er vedlagt ansøgningen for at illustrere mulig overholdelse af BAT-kravet i en evt. fremtidig situation, hvor gødningen afsættes til udbringning, og hvor et større oplag end det ansøgte skal opbevares på husdyrbruget. Denne situation omfattes ikke af det ansøgte.

Stald 1.1.2. Ammekostald: Er en ældre stald, som er indrettet til ammekvægproduktion på dybstrøelse.

Dyreholdet er uændret.

Fravalgte teknikker:

Jf. ansøger er der i forhold til at producere skrabeæg ikke staldsystemer, som har bedre miljøprofil end det valgte system.

Rensning af ventilationsluften biologisk eller med syre er som eneste mulige alternative teknologi fravalgt, idet der med det valgte staldsystem opnås en effekt, som er næsten lige så god som ved rensning af afgangsluften. Fordelen ved det valgte staldsystem er, at ammoniakken fjernes allerede ved kilden, hvilket medfører et markant forbedret staldmiljø for dyr og personale.

Anlæg til luftrensning har desuden et stort energiforbrug, og teknikken har vist sig vanskelig implementerbar i fjerkræproduktioner pga. problemer med tilstopning af filtrene med dun og fjer. De få afprøvninger, der er gennemført, har således vist, at filtrene er driftsmæssigt ustabile og meget vedligeholdelseskrævende.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at indretningen af bedriftens staldanlæg mv. er miljømæssig forsvarlig og samlet set lever op til bedste tilgængelige teknik (BAT).

Ventilationsanlægget i hønsestalden er fuldautomatisk reguleret, således at der kun benyttes den nødvendige kapacitet på anlægget, ligesom støjgener fra ventilationen er reduceret i forhold til manuel styret ventilation. For at sikre en optimal drift af anlægget stilles vilkår til regelmæssig rengøring og vedligehold af anlægget.

Den samlede ammoniakfordampningen fra anlægget (stald og lager) er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 1.965 kg N pr. år. Der er jf. ansøgningen opnået en reduktion på 1.782 kg N pr. år ud over det generelle reduktionskrav på 25 % i stalde, der enten ændres eller udvides.

I forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) på "Husdyrbrug med konventionel produktion af konsumæg" (maj 2011) er BAT-niveauet for den samlede produktion beregnet til en ammoniakemission på 1.999 kg N pr. år.

For ammekvægets vedkommende er der regnet med ammoniaktabet fra referencestaldsystemet dybstrøelse, idet Miljøstyrelsen på godkendelsestidspunktet ikke har udgivet vejledende emissionsgrænseværdier for ammekvæg. Se nærmere udregning af BAT-niveau i bilag 4.

Projektet overholder det fastlagte og proportionelle BAT-niveau for ejendommen på 1.999 kg N for dette husdyrbrug.

Kommunen vurderer, at der er anvendt BAT i forhold til valg af teknologi og staldsystem. Kommunen pålægger ikke ansøger at anvende en bestemt teknik, men udelukkende, at der leves op til emissionsniveauet. I det aktuelle projekt er der ud over hyppig udmugning i hønsestalden gennemført tilpasninger af foderets indhold af henholdsvis råprotein (reducerer ammoniakfordampningen) og fosfor (reducerer fosforudskillelsen). Ansøgningen overholder således det krav, som fremkommer i forhold til kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik for så vidt angår staldsystemer. Der stilles på denne baggrund vilkår til de forudsætninger og tiltag, der ligger til grund for beregningen af ammoniakfordampning fra stalde og lagre. For så vidt angår vilkår til fodring og gødningshåndtering, se afsnit 4.3 Fodring og foderopbevaring samt 5.3 Opbevaring og håndtering af fast gødning inkl. dybstrøelse.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for staldanlæg og ventilation:

- 4.2.1 Ventilatorer på fjerkræstald skal vedligeholdes og rengøres inden indsætning af nyt hold høns.
- 4.2.2 Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg. Anlægget skal kalibreres efter producentens anvisninger for sikre minimalt energiforbrug.
- 4.2.3 Gødningsbåndet i fjerkræhuset skal tømmes minimum 3 gange ugentligt.

4.3 FODRING OG FODEROPBEVARING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Foderet består af indkøbt foder til høns. Der fodres efter foderplan, som udarbejdes af fjerkrækonsulent. Derved sikres det, at det altid er den nyeste viden, som ligger til grund for foderplanen.

Foderet opbevares i eksisterende og ny silo placeret ved hønsestaldens facade mod øst, se bilag 3.

Den ansøgte drift med etagesystem er et nyt produktionssystem, hvor der endnu ikke foreligger så mange data ang. foderforbrug og emissioner. Produktionssystemet er også nyt for ansøger.

Da hønerne har større bevægelsesfrihed, herunder mulighed for at opholde sig uden for burene, vil fodringsnormerne ligne normer for skrabeægshøner. I den forbindelse gøres opmærksom på, at der til denne produktion kan anvendes både en hvid og en brun hønetype, hvor foderoptaget er lidt forskelligt. Det vil normalt være æg-distributøren, som fastlægger kravet til, hvilken hønetype, der kontraktlig kan aftages æg fra (se endvidere teknologibladet vedr. proteinindhold til æglæggende høner).

Der anvendes fasefodring med normalt 3 typer foderblandinger, som er tilpasset hønsenes produktion og alder. Proteinindholdet i ansøgt drift er 16,30 %, svarende til 2011-norm. Norm jf. ansøgningen svarende til 2005/2006 er 16,80 %.

Der er af foderleverandøren udarbejdet en prøveoptimering af en forventet fodersammensætning ud fra den aktuelle hønetype og det valgte staldsystem. Denne viser, at fosforniveauet for skrabeproduktion på 0,42 % (norm 2011) skulle være muligt at opnå. Forventningen går på, at den genetiske udvikling af hønetyper over år vil resultere i yderligere forbedret foderudnyttelse, ligesom der løbende ventes forbedringer i forhold til fosforoptageligheden af de valgte fosforkilder mv. i foderet. På denne baggrund er fosforindholdet i ansøgningen sat til 0,42 %. Norm jf. ansøgningen svarende til ansøgningstidspunktet er 0,47 %.

Ansøger gør opmærksom på, at vilkåret, jf. teknologibladets anbefalinger, skal beregnes og vurderes over en 3-årig løbende periode, og bør indeholde en passus om, at hvis der opstår et veterinært dokumenteret problem i forhold til hønernes velfærd, og/eller den generelle forsyningsnorm til høns ændres som følge af ny viden, så kan kommunen efter konkret vurdering tillade et højere fosforniveau.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I henhold til EU's BREF-dokument er det forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige. Miljøstyrelsen har udarbejdet teknologiblade for fodring af fjerkræ: Råprotein i foder til æglæggende høner d. 17.05.2011 og Fosfor i foder til æglæggende høner d. 15.05.2011.

Råprotein:

Jf. Miljøstyrelsens Teknologiblad vurderes, at mulighederne for at reducere det samlede proteinindhold ved tilsætning af frie aminosyrer til handelsfoderblandinger allerede udnyttes næsten optimalt, mens fasefodring og reduktion af proteinindholdet i hønernes foderration og dermed i N-udledningen fra besætningen er muligt virkemiddel.

I projektet anvendes fasefodring, og jf. ansøgningen er der valgt en reduktion af proteinindholdet i foderet, som fastholdes ved vilkår inklusive dokumentation herfor. Jf. Teknologibladet er potentialet større end det ansøgte ved skrabeæg-systemer. BAT-kravet jf. ovenfor er dog overholdt ved det ansøgte, og der stilles ikke skærpede krav ud over ansøgt tildelt proteinindhold.

Fosfor:

Jf. Miljøstyrelsens Teknologiblad anviser BREF-dokumentet for intensiv fjerkræ- og svineproduktion fire virkemidler til reduktion af fosforindhold i foder til æglæggende høner: Fasefodring, brug af mikrobielt fytase, brug af mineralske fosforkilder med høj fosfortilgængelighed og valg af basisfodermidler med lavt indhold af fosfor.

I dansk ægproduktion er de 3 første virkemidler taget i brug.

Teknologibladet beskriver 2 niveauer af fosfor i foder til æglæggende høner. Fosforniveau 2, som kan anvendes ved alternativ ægproduktion, herunder det ansøgte skrabeæg-system, ligger under niveauet i BREF-dokumentet og Normtal 2010.

Fosforniveau 2 svarer til et vægtet gennemsnitligt indhold af totalfosfor på 4,2 gram/kg foder. Dette kan nås ved at følge niveauet i BREF-dokumentet om fasefodring, tilsætning af fytase (100 %) og anvendelse af mineralske fosforkilder med høj fosfortilgængelighed. Herudover vil det være nødvendigt i den sidste foderfase at minimere brugen af fosforrige basisfodermidler. Ved fosforniveau 2 forventes marginale meromkostninger, da det i den sene produktionsfase vil være nødvendigt at minimere anvendelse af raps og solsikkeprodukter. Fosforniveau 2 svarer til det ansøgte, og jf. Teknologibladet vil dette niveau medføre en reduktion i fosforudskillelsen på ca. 2,4 kg P pr. 100 årshøner svarende til en reduktion på ca. 5,5 kg P pr. ha ved udbringning af 1,4 DE/ha.

Det ansøgte niveau for tildeling af fosfor i foderet fastholdes ved vilkår inklusive dokumentation. Kolding Kommune vurderer jf. Teknologibladet, at det fastsatte fosforniveau på 4,2 g pr. kg foder kan praktiseres uden negativ effekt på velfærd og produktivitet på grund af et højere foderforbrug for høner i gulvsystemer eller tilsvarende, herunder det ansøgte skrabeæg-system.

Kommunen vurderer, at de tiltag, der praktiseres mht. opbevaring og håndtering af foder er med til at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af omgivelserne, samt at BAT bliver opfyldt i forhold til fodring.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for fodring og foderopbevaring:

- 4.3.1 Indholdet af råprotein i foder til æglæggende høner (konventionel produktion i gulv og etagesystemer) må i gennemsnit over tre år maksimalt være 16,30 %, svarende til 163 gram N pr. kg foder. Såfremt der dokumenteres lavere foderforbrug end angivet i Normtal 2010, kan der accepteres tilsvarende højere indhold af råprotein i foderet.
- 4.3.2 Fosforindholdet må i gennemsnit over en 3-årig periode maksimalt være 0,42 %, svarende til 4,2 gram total P pr. kg foder.

Egenkontrol

- 4.3.3 Der skal foreligge en logbog, der dokumenterer indhold af råprotein i de enkelte foderblandinger.

- 4.3.4 Ved hvert hold høners afslutning skal der af ansøger laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af råprotein i holdets samlede foderration. Beregningen skal opføres i logbogen.
- 4.3.5 Beregningen af det gennemsnitlige indhold af råprotein kan ske på basis af det faktisk registrerede forbrug af de enkelte blandinger, eller på basis af det planlagte forbrug, hvis foderforbruget af de enkelte blandinger ikke registreres.
- 4.3.6 Der skal som minimum være en blandeforskrift/deklaration for hver foderfase, der har været anvendt.
- 4.3.7 Én gang årligt, i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab, skal der af ansøger laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. kg foder på årsbasis. Beregningen skal opbevares i logbogen.
- 4.3.8 Der skal foreligge en logbog, der dokumenterer datoer for ind- og udsætninger af høner, dødelighed, produceret ægmasse, faktisk og planlagt fordeling af foderforbrug samt indhold af fosfor pr. kg foder i de enkelte foderblandinger.
- 4.3.9 Det gennemsnitlige indhold kan beregnes enten fra den planlagte fordeling af foderblandinger, eller ud fra det faktiske, registrerede forbrug af de anvendte blandinger.
- 4.3.10 Logbogens oplysninger skal opbevares i minimum 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

4.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG SAMT BESPARENDE FORANSTALTNINGER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Vand

Husdyrbruget forsynes fra Ødis Vandværk, og vandforbruget registreres via vandur.

Vandet anvendes til drikkevand til dyrene mv. I nudrift anvendes ca. 1.232 m³, i ansøgt drift forventes et forbrug på 2.071 m³. Heraf forventes drikkevand at udgøre ca. 2.000 m³.

Vandbesparende foranstaltninger

I ansøgt drift anvendes drikkenipler med opsamler og lavt spild. Eventuelle lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Husdyrbrugets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Energi

Der anvendes el til belysning, drift af gødningsbånd, ventilation mv.

Årligt elforbrug:

Nudrift: ca. 41.700 kWh

Ansøgt: anslået til 55.000 kWh

Der anvendes diesel til korntørring og maskiner.

Årligt forbrug af dieselolie:

Nudrift: ca. 3.000 l

Ansøgt: anslået 3.000 l

I nudrift anvendes olie og flis til opvarmning af stalden. I ansøgt drift vil stalden blive opvarmet med flis og træ.

Energibesparende foranstaltninger

Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene, og der er trinløs styring af ventilationsanlægget, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov og giver dermed lavest mulige forbrug af energi. Systemet sikrer optimal drift af anlægget med hensyn til temperatur i stalden og el-forbruget.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Forbruget af vand og el forventes at stige med henholdsvis 68 % og 32 %, hvilket kan relateres til en udvidelse i dyreenheder på ca. 100 %.

Kommunen vurderer, at der for udvidelsen i fornødent omfang er anvendt vand- og energibesparende teknikker. Det vurderes også, at flere af disse teknikker er at betragte som BAT.

4.5 SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND OG OVERFLADEVAND FRA PLANSILO

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Sanitært spildevand fra beboelse afledes via septiktank til dræn.

Vaskevand fra stalde udgør årligt ca. 15 m³/år og afledes til ajlebeholder.

Tagvand afledes til dræn og nedsivning. Der sker kun en marginal ændring og udvidelse af tagarealet. Der ændres ikke på afløbssystemer og afledning af overfladevand vil fortsætte som hidtil.

Overfladevand fra et mindre befæstet areal ved stalden afledes til dræn.

På bilag 3 over afløbsforhold er vist, hvor de forskellige fraktioner opsamles, og hvor de ledes til.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrbrugets tagareal udvides med ca. 70 m² ved projektet.

Øget afledning af tagvand forudsætter evt. tilladelse i henhold til spildevandsbekendtgørelsen og vandløbsloven. Tilladelserne er ikke indeholdt i denne godkendelse. Der skal i forbindelse med byggeansøgningen indsendes konkret beskrivelse af, hvordan regnvandet planlægges afledt.

Kolding Kommune vurderer, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand i ansøgt drift. Der stilles ikke yderligere vilkår.

4.6 AFFALD, DØDE DYR OG HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Olie- og kemikalieaffald

Der håndteres ca. 20 l spildolie pr. år. Spildolien opbevares i olietønder på fast betongulv uden afløb og bortskaffes til genbrugspladsen.

Pesticidrester (05.12 Affald fra produktion og forhandling af kemiske bekæmpelsesmidler) opstår som regel ikke, da midlerne som oftest opbruges. Eventuelle rester afleveres til genbrugspladsen.

Af øvrige kemikalier håndteres desinfektionsmiddel til vask af stalde. Midlet opbevares i stalden i lukket beholder og opbruges som regel. Eventuelle rester afleveres på genbrugsstationen.

Fast affald

Forbrændingsegnet: Plastik, pap og papir, opbevares i 770 l container, som tømmes ca. 20 gange årligt og bortskaffes til dagrenovationsordning.

Affald til genbrug: Glas, plastik mv. forekommer i en årlig mængde på ca. 5 m³, som bortskaffes til genbrugspladsen i Vamdrup.

Døde dyr

I nudrift forekommer ca. 1.000 kg døde dyr årligt. I ansøgt drift forventes ca. 1.800 kg. Døde dyr opbevares i 2 stk. plastikcontainere. Placering fremgår af kortbilag 3. Døde dyr afhentes af DAKA efter behov.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrbruget er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og ansøger skal sørge for at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med kommunes affaldsregulativ.

Affald skal sorteres, opbevares og bortskaffes i henhold til Kolding Kommunes affaldsregulativ.

Affald bør sorteres i containere opstillet på ejendommen jf. sorteringsvejledningen for landbrugsejendomme. Der må ikke foretages afbrænding af nogen form for affald, bortset fra rent og tørt haveaffald fra ejendommen i mindre omfang. Eventuel aske fra fyr skal opbevares på befæstet plads med afløb til beholder eller alternativt udsprede direkte på egen landbrugsjord.

Kolding Kommune kan tilbyde gratis besøg af vores affaldskonsulenter, som kan vejlede og rådgive om sortering og bortskaffelsesmuligheder, bl.a. med henblik på at øge andelen af affald, der kan genbruges. Kolding Kommune har udarbejdet en sorteringsvejledning til landbrugsbedrifter, som angiver hovedparten af affaldstyper på landbrugsbedrifter og deres korrekte bortskaffelsesmulighed.

Kommunen vurderer, at ejendommens opbevaring og håndtering af affald er miljømæssigt forsvarlig og lever op til kommunens regulativer.

Døde dyr opbevares vest for hønsestalden i containere. De bliver afhentet ved behov. Opbevaring af døde dyr er omfattet af Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, og ansøger skal sørge for at opbevaring af døde dyr sker i overensstemmelse hermed.

Idet bedriften bliver miljøgodkendt, gøres der opmærksom på, at opbevaring af handelsgødning skal overholde opbevaringsreglerne i bilag 3 i bekendtgørelsen om nitratholdige gødningsstoffer.

Reglerne i denne bekendtgørelse omfatter opbevaringskrav af handelsgødning i forhold til brandfare. Der er særlige brandkrav til bygningskonstruktion samt lagerbygningens øvrige anvendelse. I den korte periode, hvor der opbevares handelsgødning i maskinhuset må der således ikke opbevares halm, traktorer og andet brændbart materiale samtidig med.

Kommunen vurderer, at håndteringen af affald og hjælpestoffer på Steppingvej 34, herunder opbevaring og bortskaffelse, ikke medfører miljømæssige problemer og ved overholdelse af generel lovgivning er der ikke fundet grund til at stille yderligere vilkår.

4.7 OLIEPRODUKTER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der findes følgende olietanke på ejendommen, placering fragår af bilag 3:

Olietank, fyringsolie, 1.200 l, fra 1998.

Olietank, diesel, 1.200 l, fra 2008.

Begge olietanke er overjordiske og placeret i gødningshuset på betongulv og uden afløb. Her foregår påfyldning af diesel også.

Olie - smøremidler opbevares i mindre omfang, maksimalt 60 l i forrum på fast gulv uden afløb.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Nye olie- og brændstoftanke skal anmeldes til kommunen forud for opsættelse. Kommunen skal underrettes ved ændret placering af tanke samt ved sløjfning.

Kolding Kommune vurderer, at placeringen af olietanke samt opbevaring af spildolie ikke udgør nogen risiko for forurening af jord, overflade- og grundvand under forudsætning af overholdelse af nedenstående vilkår.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående fastholdes følgende ved vilkår for olieprodukter:

- 4.7.1 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Pistolen må ikke kunne fastlåses under påfyldning.
- 4.7.2 Ved evt. spild ved olie- og dieseltanke skal spildet opsuges med f.eks. kattegrus eller savsmuld og evt. forurenede jord bortskaffes til godkendt modtager.
- 4.7.3 Olietanke og olieprodukter skal opbevares under tag i lukkede beholdere, på fast bund og uden mulighed for afløb til kloak, dræn eller til jord.

4.8 KEMIKALIER OG PESTICIDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Kemikalier

Desinfektionsmiddel til stalden opbevares i lukket beholder i stalden. Forbruget udgør ca. 10 l årligt.

Pesticider opbevares i aflåst skab i værksted, hvor der er fast gulv uden afløb. Det maksimale oplag udgør ca. 60 l. Påfyldning af sprøjte foregår i marken på skiftende steder. Rengøring af sprøjte foregår i ansøgt drift i gødningshus.

Handelsgødning

I nyt maskinhus, men oftest læsses direkte til udspreddning hos leverandør.

Såsåed

Opbevares i kortere perioder i maskinhus og / eller på landbrugsvogne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at placering, opbevaring samt håndtering af kemikalier og pesticider ikke udgør nogen risiko for forurening af jord, overflade- og grundvand under forudsætning af drift jf. det oplyste og ved overholdelse af nedenstående vilkår.

Marksprøjten (slanger og dyser) skal til enhver tid være vedligeholdt, sådan at der ikke forekommer dryp fra sprøjten ved kørsel til og fra marken. For at undgå risiko for forurening af vandforsyningen skal påfyldning af sprøjte ske således, at der ikke er risiko for tilbageløb.

Jf. bekendtgørelse nr. 268 af 31 . marts 2009 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler må påfyldning og vask af marksprøjte ske på arealer, hvor plantebeskyttelsesmidler udbringes, men ikke nærmere end

- 1) 300 meter fra almen og ikke-almen vandforsyning til drikkevandsformål og
- 2) 50 meter fra overfladevand (vandløb, søer og kystvand) og drænsystemers rense- og samlebrønde samt § 3-naturbeskyttelsesområder.

Ingen af udbringningsarealerne ligger mindre end 300 m fra almen vandforsyning, men det kan ikke udelukkes, at andre udbringningsarealer ligger nærmere end 50 m fra ikke-almen vandforsyning til drikkevandsformål. Ligeledes kan flere arealer ligge mindre end 50 m fra overfladevand (vandløb og søer) og drænsystemers rense- og samlebrønde samt § 3-naturbeskyttelsesområder.

Kolding Kommune vurderer, at de generelle regler er tilstrækkelige til at beskytte vandmiljøet mod påvirkning fra påfyldning og vask af marksprøjte, og at håndteringen af sprøjteudstyr er tilstrækkelig til at minimere risikoen for spild og uheld.

Kolding Kommune vurderer, at placeringen og opbevaring af kemikalier ikke udgør nogen risiko for forurening af jord, overflade- og grundvand under forudsætning af overholdelse af nedenstående vilkår.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for kemikalier og pesticider:

- 4.8.1 Kemikalier og pesticider skal opbevares i aflåst rum eller skab, på kemikaliebestandigt tæt gulv og uden mulighed for afløb til kloak eller dræn.
- 4.8.2 Marksprøjten (slinger og dyser) skal til enhver tid være vedligeholdt, sådan at der ikke forekommer dryp fra marksprøjten ved kørsel til og fra marken.
- 4.8.3 Påfyldning af marksprøjte med sprøjtemidler skal foretages i marken på det areal, der skal sprøjtes.
- 4.8.4 Udvendig rengøring af marksprøjte skal foregå i gødningshus.

4.9 DRIFTSFORSTYRELSE ELLER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Redegørelse for mulige uheld:

- Ved håndtering af kemikalier
- Olietanke – læk og påkørsel
- Ved påfyldning af diesellole

Minimering af risiko for uheld:

Sprøjten påfyldes i marken på skiftende steder.

Olietank er placeret i hal, hvor der er 20 cm stemmekant ved porten. Der er en kumme til opsamling af evt. oliespild. Olietank er placeret, så der ikke er mulighed for påkørsel.

Olietank ved hønsestalden flyttes til gødningshus, jf. generelle regler til olietankbekendtgørelsen skal flytning anmeldes til kommunen. Skema herfor findes på Kolding Kommunes hjemmeside <http://www2.borgerservice.dk/selvbetjening/Product/Items.aspx?treeid=1525707&p=kolding>. Anvend skema for "Olietank, anmeldelse af ny tank".

Påfyldning af diesel foregår på befæstet areal uden afløb. Der er selvfabrydende håndtag på dieseltanken.

Minimering af gene og forurening ved uheld:

Evt. oliespild vil blive opsamlet i kumme.

Der vil foreligge beredskabsplan for ejendommen samtidig med udstedelsen af denne miljøgodkendelse.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at der med ovenstående miljøtekniske beskrivelse samt udarbejdelse af en beredskabsplan vil være muligt at forholde sig til at modvirke de evt. driftsforstyrrelser, uheld og risici, der typisk vil kunne opstå på en ejendom af den type og størrelse, der er ansøgt om.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for driftsforstyrrelser eller uheld:

- 4.9.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt, at anmelde dette til Alarmcentralen ved at ringe 112. Efterfølgende skal Landbrugsafdelingen i Kolding Kommune kontaktes.
- 4.9.2 Hvis der sker uheld på ejendommen, skal der senest 1 uge efter hændelsen fremsendes en redegørelse til Kolding Kommune. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af uheldet, samt en beskrivelse af, hvordan virksomheden vil forebygge lignende uheld.
- 4.9.3 Der skal foreligge en beredskabsplan for husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes, så oplysningerne i den altid er opdaterede.
- 4.9.4 Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredskabsplanen, på et for medarbejderne let forståeligt sprog.

5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBETINGNING

5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Gødningstyper og mængder

I den ansøgte produktion produceres jf. bilag til ansøgningen 87 tons dybstrøelse fra ammekvæg og 587 tons fast gødning og dybstrøelse fra fjerkræproduktion.

Ammekvæg er på græs i 8 måneder, de fleste på arealer indenfor udbringningsarealet, 10 kvier afgræsser dog udenfor udbringningsarealet i 6 af de 8 måneder. Gødningen fra afgræsningen indenfor udbringningsarealet indgår direkte i gødningsregnskabet som afsat på græsningsarealer, og indgår ikke i beregning af husdyrbrugets kapacitet for opbevaring af husdyrgødning.

Husdyrbruget har indgået en forhåndsftale med firma Simon Moos A/S, Sønderborg ang. formidling og eksport af fjerkrægødning til Tyskland til bioforgasning på tysk biogasanlæg (bilag vedlagt ansøgning). Afsætning sker efter NaturErhvervstyrelsens regler jf. Vejledning om Gødning og Harmoniregler 2010 side 29. Eksport af fjerkrægødning er således reguleret af et særligt regelsæt, som blandt andet betinger, at eksportøren overfor NaturErhvervstyrelsen skal kunne dokumentere modtagerens identitet, husdyrgødningens art, mængde og kvælstofindhold samt antal DE ved skriftlig dokumentation og kvittering, som skal vedlægges det årlige indsendte gødningsregnskab. Ligeledes skal overholdes diverse EU-forordninger vedrørende registreringspligt og regler for transport og hygiejne mv.

Der skal jf. det ansøgte projekt årligt eksporteres cirka 120,48 DE fjerkrægødning – fast møg og dybstrøelse - ved fuld produktion – svarende i mængde til cirka 587 tons. Fjerkrægødningen køres væk fra ejendommen i overdækkede lastbiler cirka 1-2 gange pr måned.

I Tabel 3 nedenfor ses en oversigt over de forskellige typer husdyrgødning m.v. der produceres, modtages og afsættes i den ansøgte produktion (indhold af N og P er jf. husdyrgodkendelse.dk).

Tabel 3. Oversigt over ejendommens produktion og afsætning af husdyrgødning ved ansøgt produktion.

Gødningstype	Ton gødning	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Gylle	0	0	0	0
Dybstrøelse (kvæg og fjerkræ)	183	3.755,30	857,92	35,57
Fast gødning (fjerkræ)	491	9.512,01	2.342,05	90,36
Modtaget husdyrgødning	0	0	0	0
Modtaget anden organisk gødning	0	0	0	0
Afsat husdyrgødning (dybstrøelse)	154	3.208,80	782,00	30,12
Afsat husdyrgødning (fast gødning)	490	9.512,00	2.342,00	90,36
I alt til rådighed dybstrøelse	29	546,50	75,92	5,45
Afsat ved afgræsning		566,36	78,24	5,91
I alt til udbringningsarealer		1.112,86	154,16	11,36

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Projektet er afhængig af afsætning af husdyrgødning ud af bedriften. Afsætningen er planlagt som afsætning til bioforgasning i Tyskland via eksportfirma Simon Moos A/S. Eksport af husdyrgødning er omfattet af særskilt regelsæt under NaturErhvervstyrelsen. Kolding Kommune vurde-

rer, at de generelle regler er tilstrækkelige til at sikre, at eksport af ca. 120,48 DE fjerkrægødning sker miljømæssigt forsvarligt, herunder oplysning om, at afhentning sker i overdækkede lastbiler.

Forudsætning for miljøgodkendelsen er således, at der ikke udbringes fjerkrægødning på udbringningsarealerne, dette fastholdes ved vilkår.

BAT-niveau for fosfor

BAT-niveauet for fosfor for projektet er beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug med konventionel produktion af konsumæg fra 2011. Emissionsgrænseværdien for fosforindhold i fjerkrægødningen er jf. vejledningen 26,1 kg P pr. DE, svarende til 3.145 kg P fra 120,48 DE jf. dette projekt.

For det aktuelle projekt kan fosforindholdet i fjerkrægødningen beregnes til ca. 3.070 kg P ab lager. Kommunen vurderer, at BAT med hensyn til fosfor er overholdt for det aktuelle projekt, idet fosforindholdet ab lager er under emissionsgrænseværdien. Der er benyttet foderkorrektion som virkemiddel, vilkår er stillet jf. afsnit 4.3 Fodring og foderopbevaring.

For vurdering af påvirkninger af omgivelserne i relation til udbringning af husdyrgødning, se senere afsnit vedrørende arealdrift.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for gødningstyper og -mængder:

- 5.1.1 Husdyrgødning ud over 11,36 DE, svarende til 1.113 kg N/år og 154 kg P/år skal afsættes til eksport. Ønskes afsætning til anden aftager, andre arealer, biogasanlæg m.v., skal dette vurderes af kommunen, før afsætningen kan ske.
- 5.1.2 Husdyrbrugets udbringningsarealer må udelukkende tilføres husdyrgødning fra 11,36 DE kvæg.

5.2 OPBEVARING OG HÅNDTERING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Den årlige produktion af flydende husdyrgødning udgøres af vaskevand fra stalde. Vaskevandet tilledes ajlebeholdere på hhv. 30 m³ og 35 m³ og udgør årligt en mængde på ca. 15 m³.

Afløb fra stalde ledes til ajlebeholdere jf. bilag 3.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at en opbevaringskapacitet på flere gange den årlige produktion af flydende husdyrgødning jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens definition sikrer husdyrgødningsbekendtgørelsens minimumskrav.

Kolding Kommune vurderer, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler vedrørende håndtering af vaskevand fra stalde og flydende husdyrgødning er tilstrækkelige til at regulere opbevaring og håndtering af den flydende husdyrgødning.

5.3 OPBEVARING OG HÅNDTERING AF FAST GØDNING INKL. DYBSTRØELSE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der produceres årligt ca. 183 tons dybstrøelse fra kvæg- og fjerkræholdet og ca. 491 tons fast gødning fra fjerkræstalden.

Dybstrøelse fra ammekvægstalden køres som hovedregel direkte i marken til udspreddning i foråret.

Dybstrøelse fra fjerkræstalden opbevares indtil afsætning til eksport i gødningshuset.

Fast gødning fra fjerkræstalden føres via gødningsbånd 3 gange ugentligt til gødningshuset, hvor gødningen opbevares indtil afhentning.

Der anvendes normalt kun sjældent markstakke og typisk kun i forbindelse med evt. omlastning i forbindelse med udspreddning. Mængden af dybstrøelse fra kvæg, der køres direkte fra stald til udbringning, er forøget til 85 % fra normen på 65 %. Dette er anvendt som virkemiddel med hensyn til ammoniakemission fra anlægget.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning er omfattet af Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler, hvoraf det blandt andet fremgår i § 10 stk. 2, at lagre af fast gødning uden daglig tilførsel skal overdækkes med kompostdug eller lufttæt materiale straks efter udlægning.

Bekendtgørelsens regel om overdækningen skal dels sikre mod nedsivning fra lageret og dels sikre mod ammoniakfordampning. Ved opbevaring af den faste gødning i gødningshus med betongulv med mulighed for opsamling af væske sikres omgivelserne mod nedsivning fra lageret. For at gødningshuset sikrer mod ammoniakfordampning fra lageret og dermed erstatter tæt overdækning med kompostdug eller lufttæt materiale, vurderer Kolding Kommune, at gødningshuset skal være lukket. Gødningshuset fremstår på godkendelsestidspunktet med delvis åben side mod nord, og der stilles vilkår til ændring af dette.

Ansøgningssystemets standardangivelse for andel dybstrøelse udbragt direkte ved konsumægtproduktion er 5 %. I det konkrete tilfælde vil arbejdsgangen være, at stalden ryddes ca. 1 gang årligt for dybstrøelsesgødning, som læses i containere, og som køres væk fra husdyrbruget uden behov for oplagring. Ansøger finder, at dette kan sidestilles med 'direkte udbringning', idet der ikke er ammoniakfordampning til nærområdet fra oplag af dybstrøelsen. Andel direkte udbragt er angivet til 85 %, da der vil opbevares en mindre rest dybstrøelse fra kvægholdet. Denne dybstrøelse vil normalt også blive ryddet 1 gang årligt om foråret lige før udbinding af dyrene, men der vil være en mindre rest af dybstrøelse til lager fra perioden mellem rydning og til alle dyr er på græs døgnet rundt. Direkte udbragt procent på 85 er vurderet i forlængelse heraf, og effekten heraf i forhold til standardværdierne er beregnet til 167 kg N/år. Det er også beregnet, at praksis svarende til direkte udbringning af 85 % dybstrøelse svarer til et maksimalt tilladt lager af dybstrøelse på 27 ton pr. år, hvilket fastholdes ved vilkår.

Kommunen vurderer herefter, at de generelle regler sammen med nedenstående vilkår er tilstrækkelige til at regulere husdyrbrugets opbevaring og håndtering af fast gødning inkl. dybstrøelse.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår til opbevaring og håndtering af dybstrøelse inklusive fast gødning:

- 5.3.1 Gødningshuset skal for at kunne erstatte overdækning af gødningslager uden daglig tilførsel etableres med lukkede facader og tagkonstruktion. Alternativt skal gødningen opbevares under lufttæt materiale.
- 5.3.2 Der må maksimalt opbevares 27 ton dybstrøelse pr år på husdyrbruget.

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

6.1 PÅVIRKNING AF BESKYTTET NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er foretaget beregninger ud fra beregningsmetoderne i det elektroniske beregningssystem. Beregningerne viser - jf. det anvendte beregningsgrundlag - at fordampningen af ammoniak fra anlægget efter udvidelsen er 1.965 kg N/år. I nudriften er fordampningen 2.871 kg kvælstof pr. år. Projektet medfører således en reduktion i ammoniakfordampningen på 906 kg kvælstof pr. år

Ammoniakfordampningen fra produktionsanlægget efter udvidelsen fordeler sig med 1.387 kg kvælstof fra staldene og 577 kg kvælstof fra gødningslageret.

Disse beregninger er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som husdyrmiljøloven har fastlagt. Kravet er, at der skal ske en reduktion på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde samt i stalde, hvor antallet af dyr ændres eller udvides - i forhold til et fastlagt reference-staldsystem.

Ansøger har opfyldt dette krav og har derudover reduceret ammoniakfordampningen med yderligere 1.782 kg kvælstof pr. år.

Jf. reglerne skal der i forhold til påvirkning af de nærmeste sårbare naturområder, herunder § 7 områder, regnes på den samlede merbelastning med ammoniak i forhold til det udgangspunkt, der var gældende pr. 1. januar 2007 (Husdyrlovens vedtagelse). Nærmeste § 7 udpegede naturområde er beliggende cirka 5,5 km nordøst for staldanlægget. Området er hede og overdrev ved Svanemosen, som også er Natura 2000 (EF-habitat område).

Der er beregnet ammoniakdeposition på punkter i naturområder, som er beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven og er beliggende indenfor 1.000 meter af anlægget jf. Tabel 4. Endvidere er beregnet i retning af hede / overdrev omfattet af §7 og Natura 2000, Svanemosen. Området ligger længere væk end beregningsværktøjets begrænsning på ca. 4.000 m, hvortil beregningen er udført.

Nr. i parentes henviser til nummerering af naturområder jf. bilag 7.

Tabel 4 Beregnet ammoniakdeposition på naturpunkter indenfor 1.000 meter af anlægget og ved Natura 2000-område

Naturtype	Afstand fra anlæg	Merafsætning kg N	Samlet afsætning kg N
Mose (3)	370 m nordvest	0,0	0,9
Mose (3)	515 m nord	0,0	0,3
Mose (4)	790 m sydøst	0,0	0,1
Hede /overdrev	5.500 m nordøst (beregnet i 4.000 m)	0,0	0,0

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der ske væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof. I henhold til beskyttelse af disse naturområder er der derfor udlagt bufferzoner. Bufferzone I er en bufferzone på 300 meter om særligt ammoniakfølsomme naturområder (omfattet af husdyrloven § 7). Inden for denne bufferzone og inden for selve naturområdet kan husdyrbrug ikke udvides eller ændres, hvis udvidelsen medfører en forøget udledning af ammoniak til disse

naturområder. I bufferzone II, som er mellem 300 og 1.000 meter fra kvælstoffølsom natur, er der krav til den merbelastning, en produktion må medføre. Er der ikke andre husdyrproduktioner, må merbelastningen til naturområdet ikke overskride 0,7 kg N/ha pr. år. Er der to brug, må anlæggets merbelastning højst være 0,5 kg N, og er der flere end 2 brug, må den højst være 0,3 kg N.

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal det øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 25 % i forhold til et fastsat referencestaldsystem, da ansøgningen er indkommet til kommunen i 2010. Ammoniaktabet beregnes ud fra normtal for kvælstofudskillelsen af dyr (norm 2005/2006). Beregningsgrundlaget er 01/2009-A.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 25 % er overholdt for denne udvidelse i form af det valgte staldsystem og hyppig udmugning.

Det tredje element i vurderingen af husdyrbrugets samlede emission af ammoniak er vurdering af bedst anvendelige teknik, se redegørelse herfor i afsnit 4.2 Staldanlæg og ventilation.

En husdyrproduktion medfører en fordampning af ammoniak, hvor størstedelen afsættes inden for relativ kort afstand af staldene (0-300 m), og en mindre del afsættes i større afstand eller indgår som del af den diffuse baggrundsbelastning. Der er beregnet ammoniakdeposition på de naturpunkter, som er beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven og er beliggende indenfor 1.000 meter af anlægget jf. Tabel 4.

Baggrundsbelastningen i området er sidst beregnet til 16,5 kg N/ha/år (2009-data), og har været faldende i forhold til beregningerne fra 2005 (19 kg N/ha/år), men stigende i forhold til 2007 (15 kg N/ha/år).

Mose (3)

4-500 m nordvest for anlægget ligger et større naturområde bestående af mose og afgræssede enge. Moseområderne er bevokset med pil og med mere eller mindre fast bund med spredte mosehuller. Områderne gennemskæres af regulerede vandløb.

Den beregnede merbelastning er 0 kg N/ha, og totalbelastningen hhv. 0,9 og 0,3 kg N/ha beregnet til hhv. det nordvestlige og nordlige punkt beliggende tættest til anlægget. Anlæggets totale belastning af området tilfører således området øget næring. Det vurderes dog ikke at have væsentligt indvirkning på områdets naturindhold.

Mose (4)

Ca. 800 m sydøst for anlægget ligger et mindre moseområde, der dog i dag fremstår helt ryddet. Arealet ligger med dyrkede arealer på alle sider. Den beregnede merbelastning er 0 kg N/ha, og totalbelastningen 0,1 kg N/ha. Området har et vist naturindhold, der dog er vanskeligt helt at vurdere pga. besigtigelsestidspunktet og den nylige rydning af området. Merbelastningen på 0,1 kg N/ha vurderes dog ikke at påvirke områdets naturindhold væsentligt.

Hede/overdrev

Svanemosen - området ligger ca. 5 km i nordøstlig retning fra anlægget. Den beregnede total deposition fra anlægget er 0 kg N/ha. Anlægges forventes således ikke at påvirke Svanemosen.

6.2 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Lugtemission forekommer fra produktionen fra selve staldanlægget og ved håndtering samt udbringning af husdyrgødning. Selve staldanlægget forventes ikke at give anledning til lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type af animalsk produktion.

Miljøstyrelsens ansøgningsssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra stalde til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. I tabellen fremgår den aktuelle afstand

(ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden. Ukorrigeret geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne, uanset om de senere bliver screenet bort som følge af afstand eller korrigeret for vindretning.

Tabel 5. Geneafstande fra ejendommen til områder ved fuld produktion og hvor fleksibiliteten er angivet i parentes.

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand fra ejendommen til områdetypen	Korrigeret geneafstand ansøgt	Afstanden fra ejendommen til områdetypen
Byzone (Stepping)	239,28 m	-	~ 3.800 m
Samlet bebyggelse (Ødis-Bramdrup*)	170,23 m	-	~ 261,17 m
Enkelt bolig (Steppingvej 32**)	100,91 m***	80,73 m	~ 82,69 m

* Nærmeste beboelse i samlet bebyggelse, som også kan udløse samlet bebyggelse (dvs. mere end 6 andre beboelser indenfor en radius af 200 m) er Steppingvej 34a.

** Nærmeste nabobeboelse, som ikke er landbrugspligtig

*** Korrigeret geneafstand: Anlæg placeret nord for nabobeboelse (mellem -60° og +60° i forhold til nord), geneafstand reduceres med 20 %.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Lugtgeneafstandene er beregnet som for fuld besætning.

Håndtering af husdyrgødning forekommer ved afhentning med lastbil til eksport ca. 1 – 2 gange om måneden eller ca. 15 gange årligt.

Ved udbringning vil kørsel med traktor foregå ad markveje og asfaltveje. Kørsel med husdyrgødning vil blive foretaget intensivt, således at den foregår over så få dage som muligt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor samlet bebyggelse og byzone er overholdt, idet den ukorrigerede geneafstand er kortere end afstanden mellem staldanlæg og til områdetype byzone og samlet bebyggelse.

I forhold til enkeltbolig er geneafstanden korrigeret pga. geografisk placering jf. Miljøstyrelsens vejledning. Genekriteriet for enkelt bolig er overholdt, da korrigeret geneafstand er kortere end geneafstand i nudrift, og vægtet gennemsnitsafstand er længere end 50 % af korrigeret geneafstand i ansøgt drift.

Kolding Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne. Der stilles dog vilkår til renholdelse af anlægget for at imødegå eventuelle gener i relation hertil.

Ved håndtering af husdyrgødning fra lagre og ved udbringning til arealerne vil der altid kunne forekomme lugtgener.

Det er kommunens vurdering, at ansøger tager udbredt og tilstrækkeligt hensyn til de naboer, der kunne blive mest generet af udbringning ved fx at koncentrere arbejdet over en så kort periode som muligt. Arealerne ligger endvidere relativt samlet omkring husdyrbruget.

Når husdyrgødning bringes ud, vil der altid være lugtgener. Hønsegødning er særligt lugtavgivende. Med baggrund heri og med husdyrbrugets placering indenfor 300 m fra samlet bebyggelse og landsbyen Ødis-Bramdrup (se bilag 6) stilles der vilkår til tidspunkter for håndtering og bortkørsel af hønsegødning. Der forekommer ikke udbringning af hønsegødning på husdyrbrugets arealer.

Kommunen vurderer herefter samlet, at det er sikret, at risikoen for væsentlige lugtgener for boliger i samlet bebyggelse i landzone er begrænset, og at Husdyrgødningsbekendtgørelsens

generelle krav herudover er tilstrækkelige til at regulere lugtpåvirkninger fra udbringning af husdyrgødning.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for lugtpåvirkning af omgivelserne:

- 6.2.1 Bygninger, anlæg, foderanordninger og omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.
- 6.2.2 Håndtering af hønsegødning fra gødningshuset og bortkørsel af hønsegødning må ikke ske på lørdage samt søn- og helligdage.

6.3 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Generel bekæmpelse af skadedyr

Der tilstræbes god renholdelse i og omkring staldene, og rester af foder fjernes.

Fluegener

Der er ikke risiko for fluegener i forbindelse med hønseholdet, da hønsene æder fluelarverne. Kvæget er udegående i sommerperioden, hvor risikoen for fluegener fra kvægstalde er størst.

Rottebekæmpelse

Der er aftale med Dansk Skadedyrskontrol.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at udvidelsen ikke medfører risiko for tilhold af skadedyr og forekomst af fluer, for at imødegå risiko stilles der dog vilkår til opbevaring af foder.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår i forbindelse med fluer og skadedyr:

- 6.3.1 Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

6.4 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er kun en indkørsel til ejendommen fra Steppingvej. Alle arealer ligger i tilknytning til ejendommen, og transport af husdyrgødning til arealerne ad offentlig vej er begrænset. Transporten foregår ad Steppingvej og Gl. Møllevej. Der køres med 8-10 tons møg pr. læs. Transportvejene fremgår af bilag 5.

Tætbeboede områder på ruten: Transport til mark 22-0 foregår forbi samlet bebyggelse ved Gl. Møllevej.

Antallet af transportere før og efter udvidelse fremgår af Tabel 6 nedenfor.

Tabel 6. Antal transportere før og efter fuld udvidelse

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Indkøbt foder	24	24
Grovfoder og halm til strøelse etc.	10	10
Korn (afhentes på marken)	10	10
Træ og flis / brændstof	10	10
Ind- og udlevering af dyr	7	9
Afhentning af døde dyr	8	14
Husdyrgødning, fast (traktor)	38	10
Husdyrgødning, fast (lastvogn)	0	25
Afhentning af æg	104	104
Handelsgødning (lastvogn)	2	2
Transporter i alt	213	218

Korn transporteres primært direkte fra mark i høst til grovvarefirma med lastbil. Hertil kommer uændret omfang af kørsel med markredskaber og -maskiner.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Omfanget af transportere stiger med ca. 5 til- og frakørsler, svarende til en øgning på ca. 2 %, som kan relateres til udvidelsens forøgelse i dyreenheder, som svarer til ca. 100 %.

Transporter med husdyrgødning til udbringningsarealer vil være uændrede ved projektet, mens forøgelsen primært består af transportere af husdyrgødning væk fra bedriften med lastbil. De fleste transportere sker ad offentlig vej i landzone.

Kolding Kommune vurderer, at transportere ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt, da transport af husdyrgødningen ikke afviger fra, hvad der må betragtes som forventeligt i et område udpeget til jordbrugsformål.

Kolding Kommune vurderer samlet, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for husdyrgødning. Disse transportveje fastholdes ved vilkår.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår vedrørende transport:

6.4.1 Transport af husdyrgødning skal fortrinsvis ske ad de ruter, der fremgår af Bilag 5.

6.5 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ansøger oplyser, at der ikke forekommer særligt støjende aktiviteter ud over normalt forekommende ved landbrugsdrift. Aktuelle støjkilder fremgår af Tabel 7.

Tabel 7. Støjkilder i forbindelse med drift af husdyrbruget.

STØJKILDER	FØR UDVIDElsen	EFTER UDVIDElsen
Indblæsning af foder	Ca. hver 14. dag / 20 min pr gang	Ca. hver 14. dag / 30 min pr gang
Udbringning af husdyrgødning	2 dage	4 dage
Ventilation	Døgndrift	Døgndrift
Modtagelse og afhentning af dyr	1 gang hver 14. måned / 4 timer pr gang	2 gange hver 14. måned. 4 timer pr gang
Høst	5 dage pr år	5 dage pr år
Afhentning af æg	2 gange ugentligt / 15 min pr gang	2 gange ugentligt / 25 min pr gang
Foder til kvæg	3 gange årligt / 20 min pr læs	3 gange årligt / 20 min pr læs

Arbejdet udføres så vidt muligt på hverdage og i dagtimerne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 (Måling af ekstern støj fra virksomheder), er der angivet grænserne for tilladelig støjbelastning, målt i skel ved nærmeste nabobeboelse. I forlængelse af vurdering af transporter og redegørelse ovenfor vedrørende støjkilder forventes udvidelsen ikke at give anledning til støjgener for omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger, idet projektet som udgangspunkt vurderes at kunne overholde støjkravene, ejendommens opbygning og afstanden til naboer taget i betragtning. Kolding Kommune vurderer, at varighed af støjende aktiviteter jf. Tabel 7 ikke vil give anledning til væsentlige gener. Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser fastholdes ved vilkår inklusive dokumentation.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår vedrørende støj:

6.5.1 Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne (det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A)), målt i ethvert punkt uden for skel, må ikke overstige:

DAG	Tidsrum	Støjgrænse	
Mandag-fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)	Ref. tid 7 timer
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)	Ref. tid 4 timer
Søn- og Helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)	Ref. tid 8 timer
AFTEN			
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)	Ref. tid 1 timer
NAT			
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)	Ref. tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter i 1,5 meters højde over terræn. Referencetiden regnes i henhold til støjvejledningen.

- 6.5.2 Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis Kolding Kommune finder det påkrævet. Dokumentationen for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
- 6.5.3 Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og

foretages i punkter, som forinden aftales med kommunen. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

6.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der kan forekomme kortvarige støvgener i forbindelse med indblæsning af foder og i forbindelse med rengøring af stald og ved udkørsel af husdyrgødning.

Ansøger oplyser, at der tages hensyn til naboer og nærmeste omgivelser.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at støvbelastning af omgivelserne vil være af uvæsentligt omfang, og der stilles ikke særlige vilkår.

6.7 LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er belysning i fjerkræstalden 14 timer i døgnet, fortrinsvis i dagtimerne. Der er to udendørs-lamper, som er tændt efter behov.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer på baggrund af husdyrbrugets lokalisering og ovennævnte oplysninger, at der ikke er baggrund for at regulere lyspåvirkning af omgivelserne.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

7.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

Det samlede antal ejede og forpagtede markarealer til husdyrbruget er 40,53 ha, alle arealer er udbringningsarealer, se Tabel 8.

De ejede udbringningsarealer udgør 26,55 ha og de forpagtede udbringningsarealer 13,97 ha. I tabellen herunder kan ses en oversigt over de ejede og forpagtede arealer og arealanvendelsen på samme.

Tabel 8. Oversigt over ejede og forpagtede arealer.

Adresse	Matr, areal ha	Udbringning ha	Ej udbringning ha	Skov, vej etc. ha	DE anvendt	DE/ha
Ejede arealer						
Steppingvej 34	26,55	26,55	0	0		
I alt, ejede arealer	26,55	26,55	0	0		
Forpagtede arealer						
Gl. Møllevvej 4	8,35	8,35	0	0		
Gl. Møllevvej 8	5,62	5,62	0	0		
I alt forpagtede arealer	13,97	13,97	0	0		
I alt ejede og forpagtede		40,53	0	0		11,36

Der indgår ikke afsætning til aftalearealer i projektet. Der afsættes 120,48 DE til eksport. Den samlede oversigt over fordelingen af husdyrgødningen i DE fremgår af Tabel 9:

Tabel 9. Fordeling af husdyrgødning til udbringning

Oversigt over anvendelse af DE	DE
Ansøgte antal DE for anlægget (DE i IT-ans)	136,86
DE fra andre ejede ejendomme eller andre	0,00
DE modtaget i husdyrgødning (fra andre)	0,00
Sum af DE på bedriften i alt	136,86
Fradrag DE afgræsning udenfor udbringning	5,02
Sum DE på bedriften til udbringning i alt	130,84
Fordelt antal DE på ejede og forp. arealer	11,36
Antal DE til eksport	120,48
Balance (Sum DE til udbr. minus fordelt)	0,00

Ingen af de ejede og forpagtede arealer ligger i Nitratklasse eller P-klassificerede områder udpeget i husdyrloven. I forhold til grundvandsinteresser ligger cirka 22,99 ha (helt eller delvist arealerne 2-0, 8-0, 9-0 og 'Hjort') i område, der er udpeget som nitratfølsomt.

Dele af areal 1-0 er beliggende i lavbundsområde.

Tabel 10. Antal hektar, som ligger i udpegede og følsomme områder.

	I alt ha	I Nitratfølsomt indvindingsområde	I indsatsområde, grundvand	I nitratklasse 1-3	I fosforklasse 1-3
Ejede og forpagtede arealer	40,53	22,99	0	0	0

Udbringningsarealernes beliggenhed fremgår af kort i bilag 6.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Alle udbringningsarealer ligger i opland i vandområde til Natura 2000, Knude Dyb, Vadehavet. Arealerne er beliggende i Nitratklasse 0 (Arealer med et N-reduktionspotentiale på 51-75 % i oplande til vandområde i Natura 2000 vandområder, som ikke er karakteriseret som kvælstoffølsomt).

22,99 ha af arealerne ligger i områder, som er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde.

Arealerne 1-0 og 22-0 ligger delvist i vandindvindingsopland til Ødis-Bramdrup Vandværk. Anlægget og alle udbringningsarealer ligger i område, som er udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser (område Ødis-Bramdrup).

Vurdering af arealdriften i forhold til respektive udpegninger og sårbarhed følger i kommende afsnit.

7.2 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Nitratfølsomme indvindingsområder

22,99 ha af de ejede og forpagtede arealer ligger i områder, som er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde (dele af mark 2-0, 8-0, 9-0 og 'Hjort'). Her må udvaskningen beregnet i mg nitrat/liter, der forlader rodzonen, ikke stige efter udvidelsen set i forhold til før udvidelsen, såfremt udvaskningen overstiger 50 mg nitrat pr. liter. Alle øvrige af bedriftens udbringningsarealer ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Beregning af N-udvaskning for mark 2-0, 8-0, 9-0 og 'Hjort' beliggende i nitratfølsomt indvindingsopland er ifølge Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem beregnet til 57 mg nitrat/liter i nudrift og til 51 mg nitrat/liter i ansøgt drift.

Områder med særlige drikkevandsinteresser og vandindvindingsoplande

Arealerne 1-0 og 22-0 ligger delvist i vandindvindingsopland til Ødis-Bramdrup Vandværk.

Anlægget og alle udbringningsarealer ligger i område, som er udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser (område Ødis-Bramdrup).

Der foreligger endnu ikke indsatsplaner til drikkevandsbeskyttelse i de ovennævnte områder. Indsatsplanen til Ødis-Bramdrup Vandværk har prioritet 'påbegyndes efter 2010', og indsatsplanlægningen foregår endnu ikke.

Arealer beliggende i områder med særlige drikkevandsinteresser, indvindingsopland samt nitratfølsomme indvindingsoplande er vist på kortbilag 8.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug fastlægger, at hvis udvaskningen af kvælstof fra rodzonen beregnes til at være over 50 mg nitrat/liter i nudrift, må den ikke stige i den ansøgte produktion.

Beregning af nitratudvaskningen for de 22,99 ha af udbringningsarealerne, som er beliggende i nitratfølsomt indvindingsopland, viser, at udvaskningen reduceres i ansøgt drift, idet udvaskningen af nitrat er 57 mg nitrat pr. liter i nudrift og 51 mg nitrat pr. liter i ansøgt drift. Beskyttelsesniveauet er dermed opfyldt. Ca. halvdelen af udbringningsarealerne er beliggende i områder, hvor grundvandets sårbarhed på baggrund af jordens geologi er stor og ca. halvdelen i område, hvor sårbarheden er ringe.

På alle arealer benyttes med baggrund i begrænsning af udvaskning af nitrat til overfladevand (se afsnit 7.4 Påvirkning af hav- og kystområder) et standardsædskifte S4 med et udvaskningsindeks på 98 (jf. bilag 11). Referencesædskiftet er S3 med et udvaskningsindeks på 100. Det valgte sædskifte er dermed anvendt som virkemiddel med hensyn til begrænsning af udvaskning af kvælstof og fastholdes derfor med vilkår.

Oplag af husdyrgødning sker i gødningshus, og eventuelt mindre mængder dybstrøelse fra ammekvæg i overdækket markstak. For at imødegå påvirkning af blandt andet grundvandet mod nedsivning fra dybstrøelsesstakke stilles vilkår til, at eventuelle oplag skal etableres og drives jf. Miljøstyrelsens Vejledning om etablering og overdækning af kompost i markstakke samt overdækning af fast gødning, bilag 12, herunder at stakkene højst ligger samme sted i 12 måneder og ikke placeres samme sted igen før efter 5 år. For ligeledes at imødegå påvirkning af grundvandet stilles vilkår til, at der ikke må placeres markstakke med dybstrøelse i område, der er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde. Kolding Kommune vurderer, herunder på baggrund af husdyrbrugets fortrinsvise praksis om anvendelse af gødningshus, at dette er tilstrækkeligt til at imødegå påvirkning af grundvandet.

Vilkår jf. afsnit 7.4 Påvirkning af hav- og kystområder til ekstra efterafgrøder og specifikt sædskifte har en gunstig indflydelse på udvaskning af nitrat til grundvand.

Det vurderes på baggrund af ovenstående, at grundvandsbeskyttelsen er tilstrækkelig, og Kolding Kommune vurderer, at den ansøgte produktion ikke vil udgøre en væsentlig risiko for forurening af grundvandet ved overholdelse af vilkår vedrørende oplag af dybstrøelse.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår grundvand:

- 7.2.1 Opbevaring af dybstrøelse i markstakke må ikke ske i nitratfølsomme indvindingsområder, se bilag 8.
- 7.2.2 Opbevaring af dybstrøelse i markstak skal ske i overensstemmelse med Miljøstyrelsens Vejledning om etablering og overdækning af kompost i markstakke samt overdækning af fast gødning, bilag 12.

7.3 PÅVIRKNINGER AF SØER OG VANDLØB

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er lavbundsarealer på mark 1-0. Arealerne ligger i okkerklasse 4, hvor der ifølge kort fra Danmarks Arealinformation ikke er risiko for fosforudvaskning.

De sydlige udbringningsarealer afvander via Fovs Å, Spangs Å videre til Ribe Å. Nordlige udbringningsarealer afvander via Drenderup Bæk og Konge Å.

Udbringningsarealet 1-0 grænser til tilløb A til Drenderup Mose. Terrænets hældning mod vandløbet er mindre end 6°.

Udbringningsarealet 2-0 grænser til en sø (nr. 1 jf. bilag 7). Søen er ca. 5.000 m² og er en naturlig næringsrig sø, der dog er yderligere belastet af næringsstofftilførsel fra de tilstødende dyrkede arealer, der ligger langs ¾ af søens randområde. Der holdes en 3-5 meters dyrkningsfri

bræmme langs kanten. Søen er i sump-zonen præget af tilgroning med dunhammer og tagrør. Selve kantvegetationen holdes nede ved slåning et par gange om året.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Lavbund

Kolding Kommune vurderer på baggrund af okkerklassificeringen, at der ikke er risiko for fosforudvaskning fra lavbundsområdet på mark 1-0. Arealerne drives endvidere med et fosforunderskud på 17,3 kg P/ha/år.

Vandløb

Tilløb A til Drenderup Mose er på strækningen langs mark 1-0 betegnet som 'øvrigt vandløb', som ikke er målsat. Vandløbet er omfattet af generelt krav om 2 m bræmme.

Sø (1)

Den primære risiko for næringsstofpåvirkning af søen er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra de omkringliggende arealer, mens påvirkningen fra luftbåren ammoniak ikke vil være af væsentlig betydning.

Der er en dyrkningsfri zone rundt om søen. De tilstødende marker bidrager til næringsstofbelastningen af vandhullet, og der stilles vilkår til, at eksisterende bræmme på 5 m holdes fri for husdyrgødning.

Sø (2)

Søen er etableret efter 2002 på agerjord, der ligger ud i græs. Tilførsel af luftbåren ammoniak fra anlægget har ingen betydning for søens naturtilstand. Vandhullet er ikke besigtiget men vurderes at være naturlig næringsrig uden væsentligt naturindhold.

For at imødegå direkte afstrømning af husdyrgødning til vandmiljøet stilles der skærpende vilkår til udbringningsarealernes tilstand og egnethed til udbringning, herunder frost og øvrigt vejrlig.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår vedrørende påvirkning af søer og vandløb:

- 7.3.1 Husdyrgødning må ikke udkøres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.
- 7.3.2 Der skal holdes en husdyrgødningfri bræmme på 5 m mod sø (1).

7.4 PÅVIRKNING AF HAV- OG KYSTOMRÅDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Alle marker afvander til Knude Dyb, Vadehavet, som ligger i Natura 2000. De sydlige udbringningsarealer afvander via Fovs Å, Spangs Å videre til Ribe Å. Nordlige udbringningsarealer afvander via Drenderup Bæk og Kongeå. Ribe Å og Kongeå løber ud i Knude Dyb, Vadehavet.

Kvælstof og kvælstofudvaskning

Ingen af arealerne ligger i nitratklasse I, II eller III, og de ligger dermed udenfor opland til nationalt udpegede kvælstofsårbare vandområder, jf. husdyrlovens bestemmelser. Markarealerne ligger indenfor områder, hvor reduktionsprocenten jf. DMU's reduktionskort ligger mellem 51 % og 75 %. Det vil sige, at minimum 50 % af det kvælstof, som forlader rodzonen, omdannes til frit kvælstof, inden det når frem til slutrecipienten. Udenfor nitratklasser er tilførslen af nærings-

stoffer fra husdyrgødning reguleret af de generelle harmoniregler, for dette brugs vedkommende beregnet i husdyrgodkendelse.dk til 1,7 DE/ha. Det generelle harmonikrav for kvæg er 1,7 DE/ha. Harmonikravet for høns på 1,4 DE/ha indgår ikke, da der ikke tilføres hønsegødning til arealerne.

En beregning med Farm-N modellen i husdyrgodkendelse.dk af udvaskning af kvælstof til overfladevand viser 72,3 N/ha DEmax (1,7 DE/ha) og 59,3 kg N/ha DEreel (0,28 DE/ha).

Den samlede ansøgte husdyrgødningsmængde tilført egne og forpagtede arealer i projektet er beregnet til 1.113 kg N (kvælstof) pr. år. På baggrund af det valgte standardsædskifte S4, medfører dette i Farm-N en beregnet gennemsnitlig udvaskning af kvælstof til overfladevand på 59,3 kg N/ha ved den ansøgte N-tildeling.

Fosfor og fosforudvaskning

Ingen af arealerne ligger i P 1-2-3 klassificerede områder, og de ligger dermed uden for nationalt udpegede fosforfølsomme områder og følger ud fra husdyrlovens bestemmelser det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til fosfor, hvor der ikke stilles særlige krav.

Der er et fosforunderskud ved det ansøgte projekt ud fra referencesædskiftet på ca. 17,3 kg P pr ha (P tilført pr. ha/år i ansøgt drift er 3,8 kg P/ha/år og P-fracførsel, arealvægtet gennemsnit 21,1 kg P/ha/år). Projektet overholder husdyrlovens krav til maksimalt fosforoverskud.

På markerne er der visse steder skrånninger over henholdsvis 6° og 12°. Ingen af disse arealer er vandløbsnære.

Bortset fra den direkte tilledning fra dræn er åstrækningerne beskyttet mod påvirkning fra udspretningsarealerne, da overfladisk afstrømning vurderes at blive tilbageholdt af andre arealer og bræmmer.

Knude Dyb, Vadehavet

Knude Dyb har et vandområde areal på 164 km², og oplandsarealet er 1.453 km². Fra Kolding Kommune løber Fovs Å via Ribe Å-systemet samt Kongeåen til Knude Dyb.

Knude Dyb er en del af Vadehavet og har status som internationalt naturbeskyttelsesområde (INO 089), Natura 2000-område, Habitatområde (H78), Fuglebeskyttelsesområde (F49, F51, F52, F53, F55, F57, F60, F66, F67) og Ramsarområde (R27). Dette Natura 2000-område strækker sig fra Ho Bugt i nord til den dansk tyske grænse i syd. Se Bilag 10 for det fulde udpegningsgrundlag.

Udpegningsgrundlaget for Vadehavet er bl.a. den prioriterede naturtype "Kystlaguner og strand-søer". Kystlagunerne er sårbare overfor tilledning af næringsstoffer. Kystlagunerne kan påvirkes af en sådan tilledning, da de har et begrænset vandskifte med de åbne vandmasser. Eutrofiering har en skadelig effekt på gydeområderne, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slamlag. Vadehavet er klassificeret som et mindre sårbart vandområde overfor kvælstof og ikke sårbart overfor fosforudvaskning.

Tilstand og målsætning for vandområdet

Ifølge vandplanen for Vadehavet vurderes den arealspecifikke kvælstof- og fosforafstrømning til Knude Dyb til at være 22,1 kg N/ha/år og ca. 0,35 kg P/ha/år. Den angivende total belastning er på 3.217 tons N/år og 50.855 kg P/år.

Den primære konsekvens af tilført kvælstof til de marine områder sker gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrinte-dannelse, udskygning m.v. Herved kan primærproduktionen ved særligt bundfloraen påvirkes negativt. En række fugle er afhængige af tilstedeværelsen af ålegræs og anden makroflora. Ålegræs kan ses som et eksempel på primærproducenter, som påvirkes både direkte og indirekte af næringsstofudvaskning. Nogle fuglearter er enten direkte afhængige af ålegræs som fødegrundlag, eller fouragerer på fisk og invertebrater, som er afhængige af ålegræsbankernes tilstedeværelse. Endelig er ålegræsarterne blandt de betydeligste karakterarter for flere naturtyper fra ud-

pegningsgrundlaget (Sandbanke (1110), Flodmunding (1130), Vadeblade (1140), Lagune (1150) og Bugt (1160)) – se udpegningsgrundlaget i Bilag 10.

Den samlede udledning af kvælstof og fosfor fra europæiske floder og åer til Vadehavet som helhed er faldet stærkt over de sidste 15 år. Målsætningerne for den samlede miljøtilstand i Vadehavet er ikke opfyldt i de danske dele af Vadehavet, idet den afviger fra den generelle miljøkvalitetsmålsætning om et upåvirket eller kun svagt påvirket plante- og dyreliv. Opfyldelse af den generelle målsætning for Vadehavet forudsætter en permanent reduktion af udledningerne af næringsalte, herunder især kvælstof fra landbruget og diffuse kilder samt udledningerne af miljøfremmede stoffer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kvælstof

Kumulative effekter - Påvirkninger og bidrag fra andre end projektet selv.

I vurderingen af, om det ansøgte projekt i kumulation med andre husdyrbrug i oplandet til Knude Dyb har en skadevirkning, har Kolding Kommune anvendt de data for udviklingen i husdyrtryk, som Miljøstyrelsen har stillet til rådighed i marts 2011. Udviklingen i husdyrtryk i oplandet til Knude Dyb er steget med 1,32 % siden 2007. Kolding Kommune vurderer, at det ikke er nødvendigt at supplere med lokal viden om udviklingen i husdyrtrykket i oplandet, da det samlede antal DE er større end 10.000 DE, og oplandet er større end 1.000 ha.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning kan kommunen uanset en eventuel stigning i husdyrholdet godkende ansøgninger, hvor nitratudvaskningen er reduceret så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlbrug. Ansøger har ved en scenarieberegning i husdyrgodkendelse.dk beregnet en udvaskning uden anvendelse af husdyrgødning og med et plantsædskifte med 6 % lovpligtige efterafgrøder (sædskifte S3) svarende til 59,3 kg N/ha.

I det ansøgte projekt beregnes der en udvaskning på 59,3 kg N/ha ved brug af 1,25 % ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige 10 % ved det valgte sædskifte S4. Da udvaskningen er svarende til udvaskningen fra et planteavlbrug, er ovennævnte kriterium overholdt. Virkemidlet fastholdes med vilkår.

I vurderingen af om projektet i kumulation med andre projekter og planer har en skadevirkning, skal andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktion inddrages. Med projekter og planer i Habitatdirektivets forstand menes nye og realiserbare projekter. Kolding Kommune er ikke bekendt med andre projekter og planer, som kan give en øget nitratudvaskning i oplandet.

Det vurderes på denne baggrund, at det ansøgte ikke i kumulation med andre husdyrprojekter i oplandet vil have en skadevirkning på Knude Dyb.

Vurdering af om det ansøgte i sig selv har en skadevirkning

Udbringningsarealet til Knude Dyb er 40,53 ha, og der udvaskes ifølge ansøgningens beregninger 59,3 kg N/ha fra rodzonen. En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat i jorden. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale, der er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen, og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. Det faktiske reduktionspotentiale for oplandet omkring arealerne kendes ikke, men det er 50 og 75 % ifølge den reduktionspotentiale-modellering, som er foretaget af Danmarks Miljøundersøgelser.

Udvaskningen fra rodzonen antages derfor at reduceres med ca. 67,5 %. Dermed bliver udvaskningen fra projektet til Knude Dyb på 781 kg N ($59,3 \text{ kg N/ha} \times 0,325 \times 40,53 \text{ ha}$).

Ifølge Miljøstyrelsens bilag af 16. juni 2010 kan der kun reguleres på bidraget af nitrat fra husdyrgødningen. En worst case beregning viser, at en kvælstofudledning fra arealerne på 781 kg N udgør ca. 0,1 % ($781 \text{ kg N} / 729.600 \text{ kg N} \times 100$) af den samlede udledning til Knude Dyb. Da projektet (inklusive både husdyrgødning og handelsgødning) bidrager med mindre end 1 % af

den samlede belastning med kvælstof, og belastningen fra husdyrgødning alene bidrager mindre vurderes det, at udbringning af husdyrgødning på arealerne, som afvander til Knude Dyb ikke har en skadevirkning på Knude Dyb, vandområdet tilstand eller de naturtyper og arter, der forekommer i de internationale naturbeskyttelsesområder, herunder udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder og bilag IV-arter i forbindelse med Vadehavet (se bilag 10), og der stilles ikke vilkår i relation hertil.

Fosfor

Kumulative effekter - Påvirkninger og bidrag fra andre end projektet selv.

For så vidt påvirkningen fra projektet i kumulation med andre planer og projekter henvises bl.a. til afsnittet om kvælstofpåvirkning ovenfor. Beskyttelsesniveauet for fosfor hviler ligeledes på en forudsætning om, at antallet af dyreenheder i et givent opland ikke må øges.

I det konkrete tilfælde vurderer Kolding Kommune, at det ansøgte i kumulation med påvirkninger og bidrag fra andre end projektet selv ikke kan have en skadevirkning på Knude Dyb, da arealerne drives med et fosforunderskud på 17,3 kg P/ha/år. Dvs. arealdriften frafører 17,3 kg P/ha/år mere, end der tilføres med husdyrgødning.

Vurdering af om det ansøgte i sig selv har en skadevirkning

Med baggrund i husdyrbrugets fosforunderskud ved arealdriften vurderer Kolding Kommune videre, at projektet i sig selv (tilførsel af 3,8 kg P/ha/år, fosforunderskud på 17,3 kg P/ha/år) ikke har en skadevirkning på vandområdernes tilstand eller de naturtyper og arter, der forekommer i de internationale naturbeskyttelsesområder, herunder udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder og bilag IV-arter i forbindelse med Vadehavet (se bilag 10).

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår i relation til husdyrbrugets påvirkning af hav- og kystområder:

- 7.4.1 Der skal årligt udlægges minimum 1,25 % ekstra efterafgrøder ud over NaturErhvervstyrelsens til enhver tid gældende norm. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. De ekstra efterafgrøder må ikke erstattes af grønne marker ifølge reglerne om nedsættelse af kravet til efterafgrøder.
- 7.4.2 Der skal til enhver tid benyttes et sædskifte med mindre end 15 % vinterraps, mindre end 10 % ærter samt 10 % lovpligtige efterafgrøder svarende til S4.

7.5 AREALDRIFTENS PÅVIRKNING AF BESKYTTET NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Alle udbringningsarealer er beliggende mere end 1.000 m fra natur beskyttet af husdyrlovens §7 og områder omfattet af international beskyttelse.

Udbringningsarealet 1-0 grænser på en kort strækning til mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Se redegørelse for mosen i afsnit 6.1 Påvirkning af beskyttet natur.

Jf. generelle regler skal udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og vintersæd ske ved nedfældning.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at udbringning af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke medfører en væsentlig påvirkning af tilgrænsende beskyttet natur. Det vurderes, at de generelle regler

er tilstrækkelige til at beskytte naturarealer grænsende til udbringningsarealerne, og der stilles ikke yderligere vilkår.

Udbringningsarealerne beliggenhed i forhold til vandløb og søer fremgår af afsnit 7.3 Påvirkninger af søer og vandløb.

7.6 PÅVIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I bilag 9 findes der en opgørelse over dyrearter, som findes, eller potentielt kan findes, i den sydjyske natur, og som er på bilag IV i EF-habitatdirektivet. I bilaget findes der endvidere en kortfattet konsekvensvurdering af projektet på de relevante arter. I henhold til EF-habitatdirektivets bilag IV er de nævnte dyrearter strengt beskyttede, og medlemslandene er forpligtede til at beskytte bilag IV-arter og sikre, at deres levesteder ikke forringes.

Flere af arterne, som er opført på EU-habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter), er observeret i Kolding Kommune, men er ikke registreret i umiddelbar nærhed af Steppingvej 34 og de tilhørende udbringningsarealer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer med baggrund i oplysninger om den ansøgte drift og oplysninger om tilførte næringsstoffer til arealerne, at projektet ikke medfører ændringer i arealdriften, der påvirker bilag IV-arter eller deres levesteder.

8 ANVENDELSE AF BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT)

Ansøger oplyser følgende om anvendelse af bedst tilgængelige teknik

MANAGEMENT (LEDELSES- OG KONTROLRUTINER)

Bedriften drives med ejers og ægtefælles egen arbejdskraft samt løs sæsonmedhjælp.

I bedriftens driftsregnskab opgøres forbrug af energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.

Genanvendeligt affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug via modtagestation.

Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der foretages dagligt eftersyn og løbende service på driftsanlægget efter behov.

Der er etableret alarm på ventilations- og foderanlæg.

FODER

Foderplanen udarbejdes således, at anvendelse af nyeste viden indenfor fodring inddrages. Foder består af indkøbte foderblandinger, som er tilpasset hønsenes udviklingstrin (alder) og produktion - dvs. fasetilpasset fodring. Således sikres det, at hønsene får den optimale forsyning af næringsstoffer, så der ikke overforsynes med næringsstoffer, hvilket giver en større udskillelse af N og P i gødningen. Det indkøbte foder er tilsat fytase, som sikrer, at fosforet i foderet udnyttes bedre, hvorved det er muligt at anvende en mindre mængde fosfor i foderet.

Mulighederne for at optimere på fodertildelingen herunder reduktion af protein og fosfor i foderet, er dårligt videnskabeligt belyst. Fjerkræ er generelt sårbar overfor mindre udsving i foderets næringsstofindhold. Ved reduktion af eksempelvis fosfor opstår meget hurtigt problemer med hønsenes holdbarhed (knoglestyrke mv.)

STALDINDRETNING

Stalden har hidtil fungeret som en traditionel skrabeægsstald med dybstrøelse. Dette ændres med det ansøgte, således at der etableres et nyt staldsystem med et kombineret voliere – og bursystem. Hønsene har således fri bevægelighed, men foder og vandforsyning sker herefter i burene, ligesom hønsene ofte vil opholde sig her i hvile. Samlet set betyder det, at hovedparten af gødningen afsættes i buret. Dette muliggør, at gødningen hyppigt kan fjernes med et gødningsbånd under burene, hvilket giver en markant reduktion af ammoniakfordampningen. Teknologien anvendes i forvejen ved konventionel burægsproduktion.

Normen for det valgte staldsystem er udmugning en gang om ugen. Efter udvidelsen øges frekvensen for udmugning til 3 gange ugentligt. Staldsystemet lever således op til Miljøstyrelsens BAT blad.

Fravalg af staldteknologi

I forhold til at producere skrabeæg er der ikke staldsystemer, som har bedre miljøprofil end det valgte system.

Rensning af ventilationsluften biologisk eller med syre er som eneste mulige alternative teknologi fravalgt, idet der med det valgte staldsystem opnås en effekt, som næsten er lige så god som ved rensning af afgangsluften. Fordelen ved det valgte staldsystem er, at ammoniakken fjernes allerede ved kilden, hvilket medfører et markant forbedret staldmiljø for dyr og personale.

Anlæg til luftrensning har desuden et stort energiforbrug, og teknikken har vist sig vanskelig implementerbar i fjerkræproduktioner pga. problemer med tilstopning af filtrene med dun og fjer. De få afprøvninger, der er gennemført, har således vist, at filtrene er driftsmæssigt ustabile og meget vedligeholdelseskrævende.

FORBRUG AF VAND OG ENERGI

Vandforsyning sker via drikkenipler med lavt spild, og vandforbruget registreres via vandur.

Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene.

Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov og giver dermed lavest mulig forbrug af energi. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

Æggebakkerne er fremstillet af genbrugsplastik.

OPBEVARING OG HÅNTERING AF HUSDYRGØDNING

Gødningshuset er overdækket, således at der ikke kommer regnvand ned i møget med væskeafløb til følge.

Dybstrøelse opbevares i selve stalden under dyrene, og der tilstræbes at undgå mellemlager inden udspreddning.

UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning. Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Den faste gødning udbringes med møgspreader. Gødningen spredes typisk i foråret på voksende afgrøder eller nedpløjes forud for etablering af ny afgrøde.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til NaturErhvervstyrelsens norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG SAMLET VURDERING

Management og kontrolrutiner

Kommunen vurderer, at der ved den løbende overvågning af produktionen samt inddragelse af relevante konsulenter sikres et godt overblik over husdyrbruget og en effektiv ressourceudnyttelse.

Det vurderes sammenfattende, at husdyrbrugets management er at betragte som BAT.

Foder

Kommunen vurderer, at BAT er tilgodeset for denne type af bedrift med hensyn til fodring, idet anvisningerne i BREF-dokumentet følges.

Staldindretning

Projektet overholder samlet set med de valgte virkemidler (øget andel af direkte udbragt husdyrgødning, 3 gange ugentlig udmugning og korrektion af tildelt råprotein i foderet) det fastlagte og proportionelle BAT-niveau for ejendommen på 1.999 kg N for denne ejendom (se bilag 4). Ansøgningen overholder således det emissionsniveau, som fremkommer i forhold til kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik.

Kommunen vurderer, at BAT for staldsystemet er opfyldt i det konkrete projekt. Der etableres et staldsystem i fjerkræstalden, der jf. det ansøgte har en ammoniakfordampning på 9,6 kg N/100 årshøner. Emissionsgrænseværdien er 8,95 kg N/100 høner.

Kvægproduktionen sker på dybstrøelse, hvor BAT-niveauet svarer til referencesystemet, som er dybstrøelse.

Kommunen vurderer på denne baggrund, at der er anvendt BAT i forhold til staldsystemer og ammoniakemission fra anlæg. Kommunen pålægger ikke ansøger at anvende en bestemt teknik men udelukkende, at der leves op til reduktionskravet, hvilket dog sikres ved at fastholde de valgte teknikker ved vilkår.

Forbrug af vand og energi

Udvidelsen medfører et forøget energiforbrug. Kommunen vurderer, at der i fornødent omfang er anvendt vand- og energibesparende teknikker. Det vurderes, at flere af disse teknikker er at betragte som BAT.

Opbevaring samt udbringning af husdyrgødning

BAT for opbevaring, håndtering og udbringning er beskrevet i referencedokumentet (BREF) for bedste tilgængelige teknikker. En overvejende del af tiltagene beskrevet i BREF er indarbejdet i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække. Landbruget efterlever reglerne i ovenstående bekendtgørelser.

Kommunen vurderer, at almindelig driftspraksis med direkte udkørsel af så meget som muligt af dybstrøelsen samt korrekt opbevaring og / eller overdækning af fast gødning og dybstrøelse opfylder kravet om BAT. Kommunen vurderer ligeledes, at opbevaring og håndtering af husdyrgødning i øvrigt opfylder kravet om BAT, ligesom det vurderes, at der i forbindelse med udvidelsen tages de fornødne hensyn til naboer og omgivelser i øvrigt.

Samlet BAT-vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har inddraget BAT og truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra projektets udvidelse af husdyrbrugets produktion.

9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er telefonisk alarm på temperaturovervågningen i staldene.

Regnskab over vand-, energi- og foderforbrug styres via driftsregnskab.

Journal for anvendelse af pesticider føres i sprøjtejournal.

Der udarbejdes gødningsplan, som styrer håndtering af husdyrgødning.

Der foretages årligt indberetninger over dyreholdets størrelse og gødningsforbrug mv. via www.landbrugsindberetning.dk.

Forbrug af vand og råvarer opgøres jævnligt.

Produktionsapparatet efterses i det daglige arbejde.

Der er etableret alarm på ventilations- og foderanlæg. Ved uregelmæssigheder ringer systemerne og afgiver fejlmeldinger.

Autoriseret el-installatør laver årligt gennemsyn af ejendommens el-installationer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er kommunens vurdering, at management og dokumentation i relation til udvidelsen er dækkende set i forhold til de særlige vilkår, som er stillet i miljøgodkendelsen – forudsat, at de stillede vilkår om egenkontrol og dokumentation efterleves. Kolding Kommune vurderer, at der ikke er behov for yderligere vilkår hertil.

10 OPHØR AF HUSDYRBRUGET OG SAMLET KONKLUDERENDE VURDERING

10.1 HUSDYRBRUGETS OPHØR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen fjernes dyrene, og stalde og inventar rengøres for gødnings- og foderrester. Vaskevand tilledes ajlebeholder og udbringes på markarealerne, jf. reglerne i anden lovgivning for udbringning af husdyrgødning. Det brugte staldinventar bortskaffes i henhold til affaldsregulativet for affaldstypen.

For så vidt bygningerne fortsat måtte have brugsmæssig værdi overgår disse til lagermæssige formål – opbevaring af maskiner eller afgrøder.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at førnævnte tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfarer, og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

10.2 KOMMUNENS SAMLEDE KONKLUSION

Det er Kolding Kommunes vurdering, at virksomhedens drift efter gennemførelse af projektet, under overholdelse af vilkårene i nærværende miljøgodkendelse, ikke vil have væsentlige virkninger på miljøet, herunder at de landskabelige hensyn, naboer og omgivelserne i øvrigt ikke tilsidesættes.

Kolding
Kommune

Jakob Leonhard
Afdelingsleder

By- og Udviklingsforvaltningen - Landbrugsafdelingen
Nytorv 11, 6000 Kolding

11 KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

11.1 KLAGEVEJLEDNING OG SØGSMÅL

Hvad kan man klage over? Retlige spørgsmål samt kommunens vilkår og vurderinger.

Hvem kan klage? Ansøger, klageberettigede myndigheder, foreninger og organisationer samt enhver der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.

Hvem er klageinstans? Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvortil skal klagen sendes? Stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men sendes skriftligt til Kolding Kommune, Landbrugsafdelingen, Nytorv 11, 6000 Kolding eller til landbrug@kolding.dk

Hvad er klagefristen? Onsdag den 16. maj 2012 inden kl. 14:00.

Hvad er lovgrundlaget? Lovbek. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Kan godkendelsen udnyttes efter klage? Natur- og Miljøklagenævnet træffer afgørelse om, hvorvidt en klage har opsættende virkning.

Hvad koster det at klage? 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for andre klageberettigede. Gebyret vil efter modtagelse af klagen blive opkrævet af Natur- og Miljøklagenævnet. Nærmere vejledning om klage og gebyr findes på www.nmkn.dk/Vejledninger.

Søgsmålsfrist: Søgsmål til prøvelse af afgørelsen ved domstolene, skal være anlagt inden 6 måneder fra den 18. april 2012.

11.2 UNDERRETNING OM GODKENDELSEN

Miljøgodkendelsen annonceres den 18. april 2012 i Budstikken Kolding. Miljøgodkendelsen er udsendt til de nærmeste naboer samt fremsendt til en række myndigheder og organisationer.

Nedenstående parter har modtaget kopi af udkastet til miljøgodkendelse:

Ansøger

- Jørgen Skov Christensen, Steppingvej 34, 6580 Vamdrup

Ejere af forpagtede arealer

- Bodil Hjort, Gl. Møllevej 4, 6580 Vamdrup
- Benno Christensen, Gl. Møllevej 8, 6580 Vamdrup

Naboer

- Jens Leth-Pedersen, Steppingvej 24, 6580 Vamdrup (ejer Steppingvej 28)
- Carsten Bøgh, Steppingvej 28, 6580 Vamdrup (beboer Steppingvej 28)
- Heide Schelde Hansen, Gl. Møllevej 2, 6580 Vamdrup
- Henrik Eriksen, Gl. Møllevej 2, 6580 Vamdrup
- Bodil Hjort, Gl. Møllevej 4, 6580 Vamdrup
- Thomas Quitzau, Gl. Møllevej 6, 6580 Vamdrup

- Hans Søndergård Nielsen, Steppingvej 19, 6580 Vamdrup
- Eigil Laursen, Steppingvej 30, 6580 Vamdrup
- Lene og Ulrich Thiim, Steppingvej 32, 6580 Vamdrup
- Bent Herbst, Østerskovvej 51, 8751 Sunds (ejer Steppingvej 17)
- Ejer af Steppingvej 17, Navn- og adressebeskyttelse

Parter med E-post:

- Konsulent: Lars Schmidt, Kolding Herreds Landboforening, Niels Bohrs Vej 2, 6000 Kolding. E-post: las@khl.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1. sal, 1611 København V. E-post: ae@aeraadet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Kolding. E-post: kolding@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle. E-post: post@sportsfiskeren.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Sydøstjylland. E-post: kolding@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk.
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K. E-post: fbr@fbr.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 38, 6760 Ribe. E-post: syd@sst.dk
- Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 KBH Ø. E-post: nst@nst.dk

12 BILAG

- Bilag 1:** Vilkårskatalog
- Bilag 2:** Grundlag for vilkår og lovgivning
- Bilag 3:** Situationsplan over ejendommen
- Oversigtskort over ejendommens anlæg
 - Indretning
 - Afløbsplan (tagvand m.m.)
- Bilag 4:** Beregning af BAT-niveau
- Bilag 5:** Udbringningsarealer og transportveje
- Bilag 6:** Landsbyafgrænsning og samlet bebyggelse
- Bilag 7:** Beskyttet natur og vandløb
- Bilag 8:** Grundvandsinteresser, Nitratfølsomt indvindingsopland
- Bilag 9:** Bilag IV-arter.
- Bilag 10:** Udpegningsgrundlag Natura 2000
- Bilag 11:** Sædskifteoversigt
- Bilag 12:** Kompostvejledning

BILAG 1 VILKÅRSKATALOG

2.3 Gyldighed

- 2.3.1 Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden. Med "udnyttet" menes, at den godkendte ændring af staldsystemet og tilbygning til æghus er påbegyndt.
- 2.3.2 Er godkendelsen helt eller delvist ikke udnyttet indenfor den angivne frist, bortfalder godkendelsen eller den del, der ikke er udnyttet.

4.1 Husdyrproduktion

- 4.1.1 Den samlede produktion må ikke overstige 136,9 DE, svarende til 20.000 årshøns, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe høns; 14 ammekøer, 2 småkalve (0-6 mdr.), 8 kvier (6 mdr. - kælving), 5 tyrekalve (0 - 6 mdr.) og 5 ungtyre (6 mdr. - slagting 440 kg), alle kvæg tung race.
- 4.1.2 Kvæg skal minimum være udegående 8 måneder pr. år. Alle indenfor udbringningsarealet med undtagelse af 10 kvier. Disse skal minimum være udegående udenfor udbringningsarealet 6 måneder pr. år.

4.2 Staldanlæg og ventilation

- 4.2.1 Ventilatorer på fjerkræstald skal vedligeholdes og rengøres inden indsætning af nyt hold høns.
- 4.2.2 Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg. Anlægget skal kalibreres efter producentens anvisninger for sikre minimalt energiforbrug.
- 4.2.3 Gødningsbåndet i fjerkræhuset skal tømmes minimum 3 gange ugentligt.

4.3 Fodring og foderopbevaring

- 4.3.1 Indholdet af råprotein i foder til æglæggende høner (konventionel produktion i gulv og etagesystemer) må i gennemsnit over tre år maksimalt være 16,30 %, svarende til 163 gram N pr. kg foder. Såfremt der dokumenteres lavere foderforbrug end angivet i Normtal 2010, kan der accepteres tilsvarende højere indhold af råprotein i foderet.
- 4.3.2 Fosforindholdet må i gennemsnit over en 3-årig periode maksimalt være 0,42 %, svarende til 4,2 gram total P pr. kg foder.

Egenkontrol

- 4.3.3 Der skal foreligge en logbog, der dokumenterer indhold af råprotein i de enkelte foderblandinger.
- 4.3.4 Ved hvert hold høners afslutning skal der af ansøger laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af råprotein i holdets samlede foderration. Beregningen skal opføres i logbogen.
- 4.3.5 Beregningen af det gennemsnitlige indhold af råprotein kan ske på basis af det faktisk registrerede forbrug af de enkelte blandinger, eller på basis af det planlagte forbrug, hvis foderforbruget af de enkelte blandinger ikke registreres.
- 4.3.6 Der skal som minimum være en blandeforskrift/deklaration for hver foderfase, der har været anvendt.
- 4.3.7 Én gang årligt, i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab, skal der af ansøger laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. kg foder på årsbasis. Beregningen skal opbevares i logbogen.

- 4.3.8 Der skal foreligge en logbog, der dokumenterer datoer for ind- og udsætninger af høner, dødelighed, produceret ægmasse, faktisk og planlagt fordeling af foderforbrug samt indhold af fosfor pr. kg foder i de enkelte foderblandinger.
- 4.3.9 Det gennemsnitlige indhold kan beregnes enten fra den planlagte fordeling af foderblandinger, eller ud fra det faktiske, registrerede forbrug af de anvendte blandinger.
- 4.3.10 Logbogens oplysninger skal opbevares i minimum 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

4.7 Olieprodukter

- 4.7.1 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Pistolen må ikke kunne fastlåses under påfyldning.
- 4.7.2 Ved evt. spild ved olie- og dieseltanke skal spildet opsuges med f.eks. kattegrus eller savsmuld og evt. forurenede jord bortskaffes til godkendt modtager.
- 4.7.3 Olietanke og olieprodukter skal opbevares under tag i lukkede beholdere, på fast bund og uden mulighed for afløb til kloak, dræn eller til jord.

4.8 Kemikalier og pesticider

- 4.8.1 Kemikalier og pesticider skal opbevares i aflåst rum eller skab, på kemikaliebestandigt tæt gulv og uden mulighed for afløb til kloak eller dræn.
- 4.8.2 Marksprøjten (slanger og dyser) skal til enhver tid være vedligeholdt, sådan at der ikke forekommer dryp fra marksprøjten ved kørsel til og fra marken.
- 4.8.3 Påfyldning af marksprøjte med sprøjtemidler skal foretages i marken på det areal, der skal sprøjtes.
- 4.8.4 Udvendig rengøring af marksprøjte skal foregå i gødningshus.

4.9 Driftsforstyrrelser eller uheld

- 4.9.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt, at anmelde dette til Alarmcentralen ved at ringe 112. Efterfølgende skal Landbrugsafdelingen i Kolding Kommune kontaktes.
- 4.9.2 Hvis der sker uheld på ejendommen, skal der senest 1 uge efter hændelsen fremsendes en redegørelse til Kolding Kommune. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af uheldet, samt en beskrivelse af, hvordan virksomheden vil forebygge lignende uheld.
- 4.9.3 Der skal foreligge en beredskabsplan for husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes, så oplysningerne i den altid er opdaterede.
- 4.9.4 Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredskabsplanen, på et for medarbejderne let forståeligt sprog.

5.1 Gødningstyper og mængder

- 5.1.1 Husdyrgødning ud over 11,36 DE, svarende til 1.112,86 kg N/år og 154,16 kg P/år skal afsættes til eksport. Ønskes afsætning til anden aftager, andre arealer, biogasanlæg m.v., skal dette vurderes af kommunen, før afsætningen kan ske.
- 5.1.2 Husdyrbrugets udbringningsarealer må udelukkende tilføres husdyrgødning fra 11,36 DE kvæg.

5.3 Opbevaring og håndtering af Fast gødning inkl. dybstrøelse

- 5.3.1 Gødningshuset skal for at kunne erstatte overdækning af gødningslager uden daglig

tilførsel etableres med lukkede facader og tagkonstruktion. Alternativt skal gødningen opbevares under lufttæt materiale.

5.3.2 Der må maksimalt opbevares 27 ton dybstrøelse pr år på husdyrbruget.

6.2 Lugt

6.2.1 Bygninger, anlæg, foderanordninger og omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

6.2.2 Håndtering af hønsegødning fra gødningshuset og bortkørsel af hønsegødning må ikke ske på lørdage samt søn- og helligdage.

6.3 Fluer og skadedyr

6.3.1 Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

6.4 Transport

6.4.1 Transport af husdyrgødning skal fortrinsvis ske ad de ruter, der fremgår af Bilag 5.

6.5 Støj fra anlægget og maskiner

6.5.1 Transport af husdyrgødning skal ske ad de ruter, der fremgår af Bilag 5.

6.5.2 Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne (det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A)) målt i ethvert punkt uden for skel, må ikke overstige:

DAG	Tidsrum	Støjgrænse	
Mandag-fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)	Ref. tid 7 timer
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)	Ref. tid 4 timer
Søn- og Helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)	Ref. tid 8 timer
AFTEN			
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)	Ref. tid 1 timer
NAT			
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)	Ref. tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter i 1,5 meters højde over terræn. Referencetiden regnes i henhold til støjvejledningen.

6.5.3 Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis Kolding Kommune finder det påkrævet. Dokumentationen for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

6.5.4 Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med kommunen. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

7.2 Kvælstof til grundvand

7.2.1 Opbevaring af dybstrøelse i markstakke må ikke ske i nitratfølsomme indvindingsområder, se bilag 8.

7.2.2 Opbevaring af dybstrøelse i markstak skal ske i overensstemmelse med Miljøstyrelsens Vejledning om Etablering og overdækning af kompost i markstakke samt overdækning

af fast gødning, bilag 12.

7.3 Påvirkninger af søer og vandløb

- 7.3.1 Husdyrgødning må ikke udkøres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.
- 7.3.2 Der skal holdes en husdyrgødningsfri bræmme på 5 m mod sø (1).

7.4 Påvirkning af hav- og kystområder

- 7.4.1 Der skal årligt udlægges minimum 1,25 % ekstra efterafgrøder ud over NaturErhvervstyrelsens til enhver tid gældende norm. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. De ekstra efterafgrøder må ikke erstattes af grønne marker ifølge reglerne om nedsættelse af kravet til efterafgrøder.
- 7.4.2 Der skal til enhver tid benyttes et sædskifte med mindre end 15 % vinterraps, mindre end 10 % ærter samt 10 % lovpligtige efterafgrøder svarende til S4.

BILAG 2 GRUNDLAG FOR VILKÅR OG LOVGIVNING

Nedenstående findes den fulde titel på de love, bekendtgørelser og andre henvisninger, der er anvendt i miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugsloven:

Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Nr. 1572 af 20.12.2006, Miljøministeriet med senere ændringer.

Godkendelsesbekendtgørelsen:

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Nr. 294 af 31/03 2009, Miljøministeriet.

Husdyrbrugbekendtgørelsen:

Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. Nr. 1695 af 19/12 2006, Miljøministeriet med senere ændringer.

Affaldsbekendtgørelsen:

Bekendtgørelse om affald. Nr. 48 af 13. januar 2010, Miljøministeriet.

Påfyldning og vask af sprøjter

Bekendtgørelse om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler. Nr. 268 af 31.3.2009, Miljøministeriet.

Naturbeskyttelsesloven:

Lov om naturbeskyttelse. Nr. 9 af 3. januar 1992, Miljøministeriet.

Bek. om døde dyr:

Bek. om opbevaring af døde dyr. Nr. 439 af 11. maj 2007, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, (Fødevarestyrelsen).

Planloven:

Lov om planlægning. Nr. 937 af 24/09 2009, Miljøministeriet.

Habitatdirektivet:

Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direkt 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer).

Kommuneplan 2010-2021:

Kommuneplan 2010-2021 - Kolding Kommune.

Vandplan for Lillebælt/Jylland:

Vandplan, Hovedvandområde 1.11 Lillebælt/Jylland – December 2011, Miljøministeriet, By og Landskabsstyrelsen.

Basisanalyse Lillebælt:

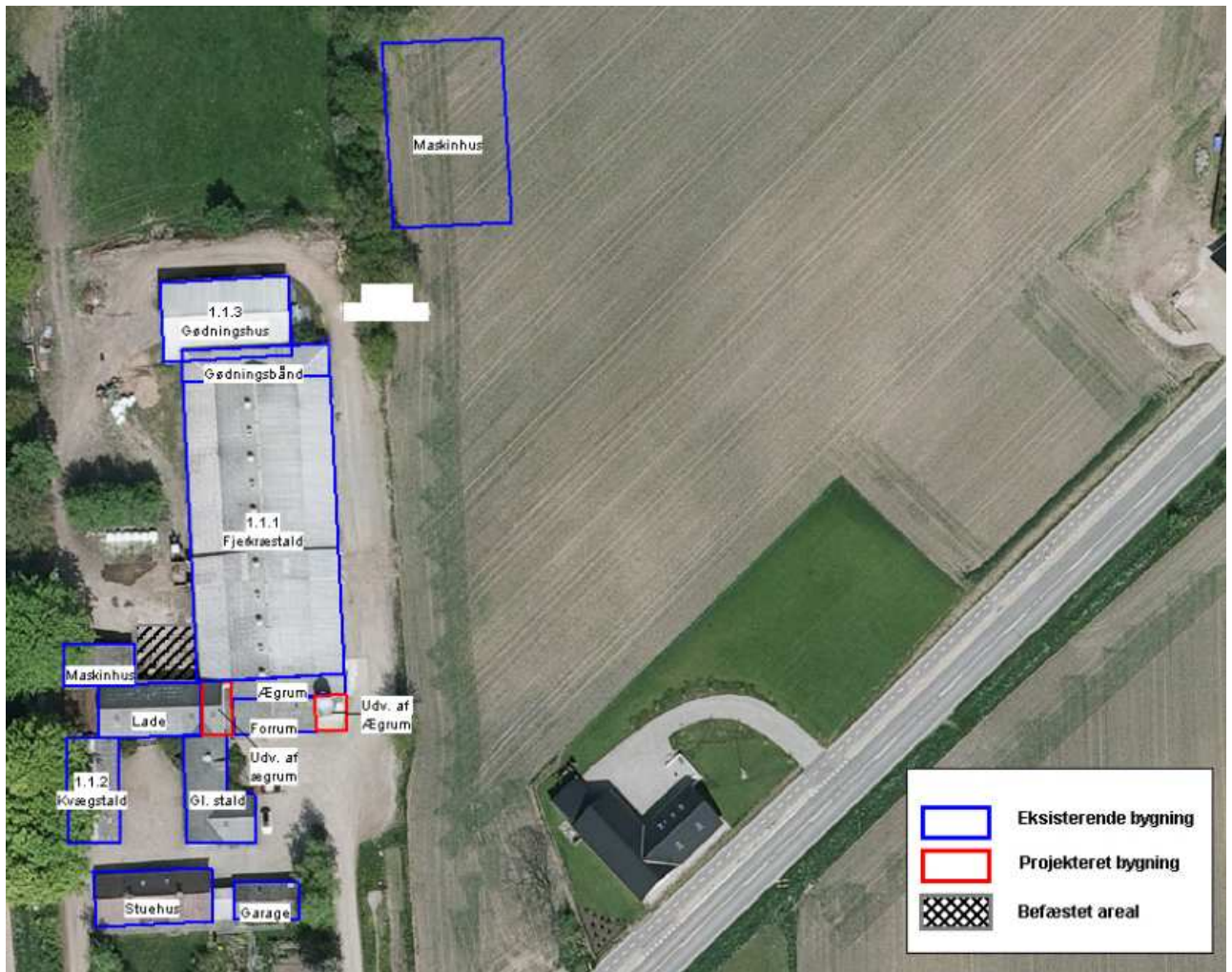
Basisanalyse Jylland (Natur). Habitat- og fuglebeskyttelsesområder - Lillebælt.

Løvfrørapport fra 2009:

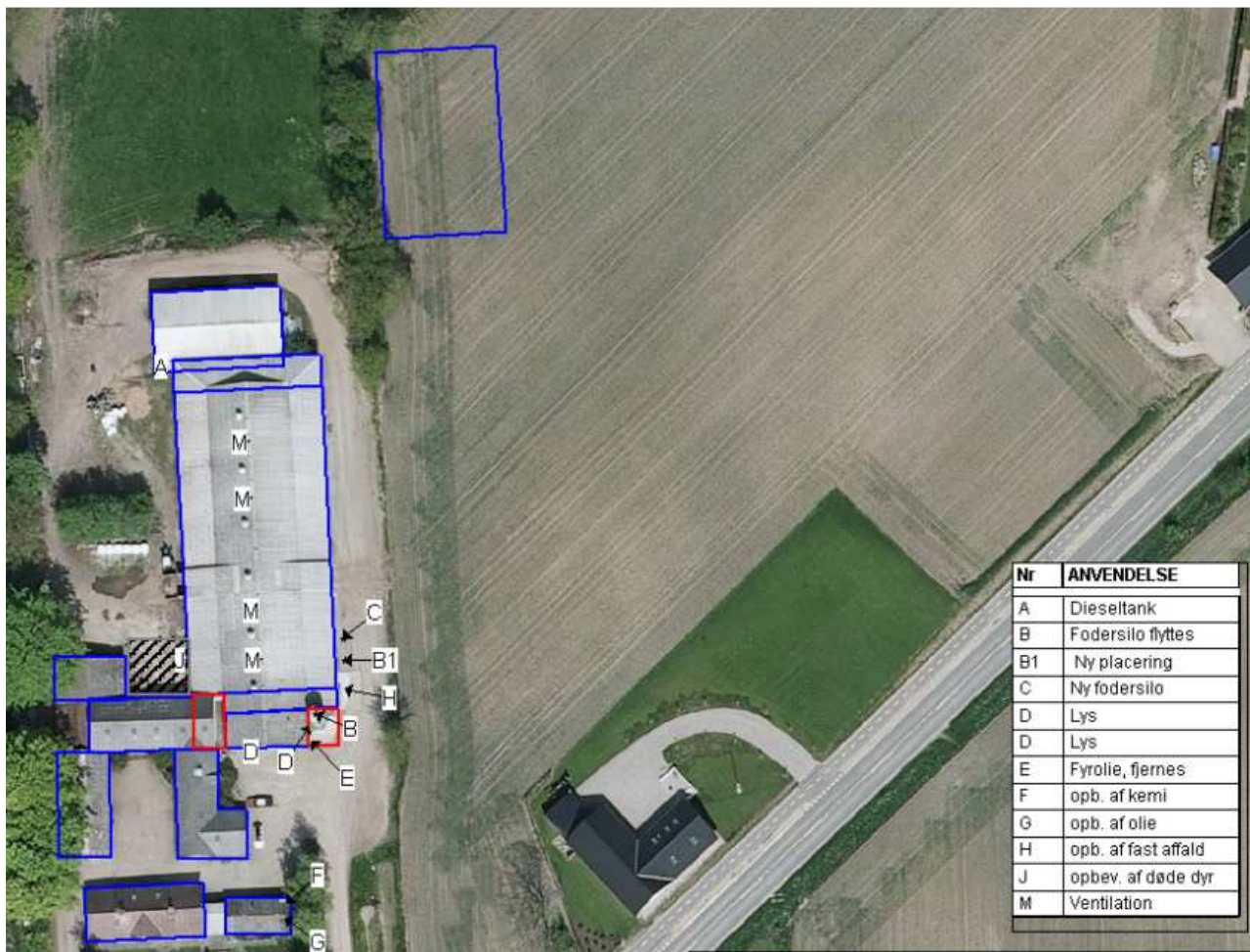
Overvågning af Løvfrø, Kolding Kommune, 2009, - Udarbejdet af Aqua Consult for Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning, Miljø – Natur og Vand.

BILAG 3 SITUATIONSPLAN OVER EJENDOMMEN

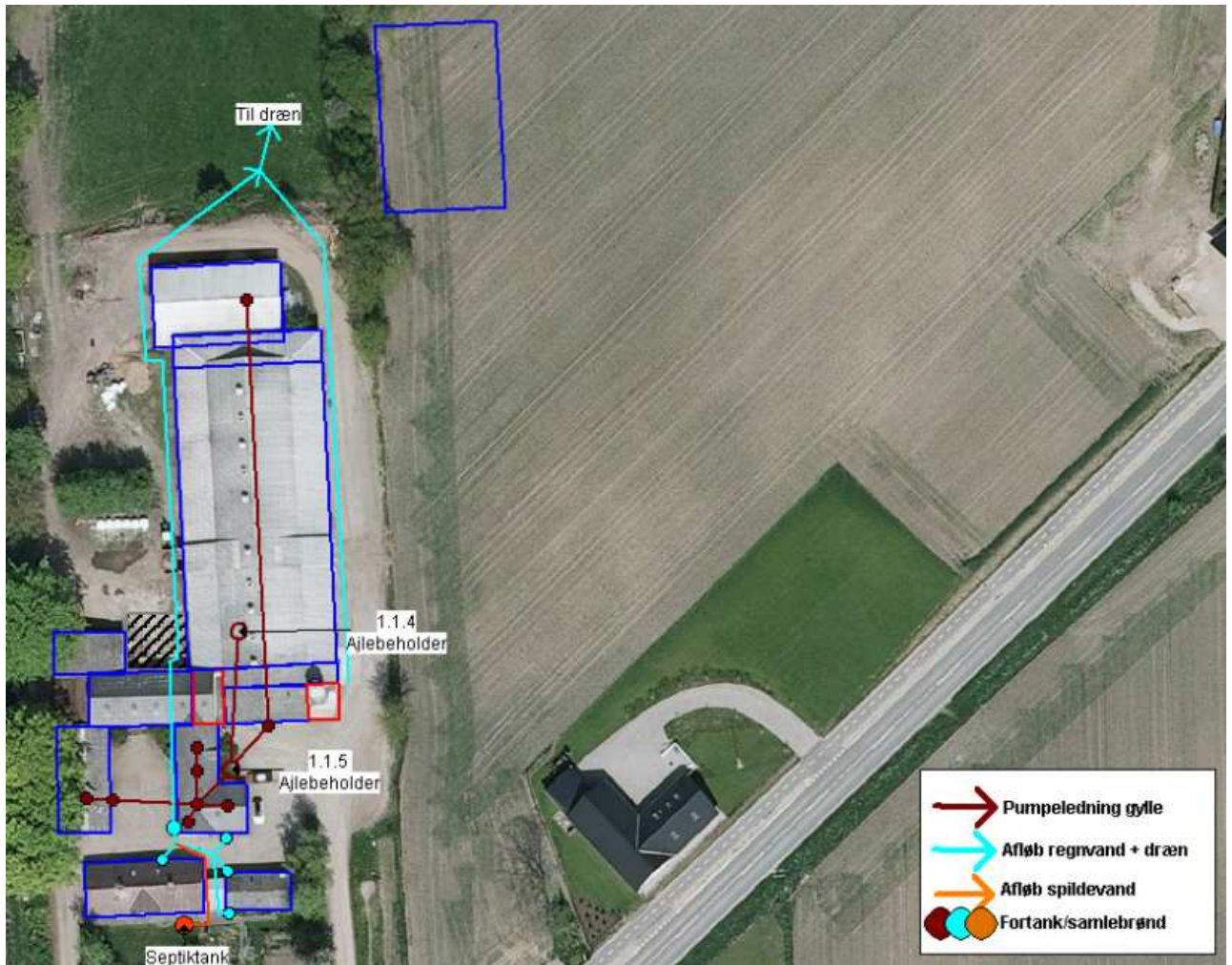
OVERSIGTSKORT OVER EJENDOMMENS ANLÆG

INDRETNING

AFLØBSPLAN

BILAG 4

BEREGNING AF BAT-NIVEAU

Antal dyr	Antal DE	Type 1	Korrektionsfaktor	Kg NH ₃ -N pr. 100 dyr (EGV)	På stald	I alt kg N/år	Note
20.000	120,48			8,95	12 mdr.	1.790,00	1
14	10,00			10,69	4 mdr.	149,66	2
2	0,54			2,83	4 mdr.	5,66	3
8	4,07			4,29	4 mdr.	34,32	4
5	0,59			1,22	4 mdr.	6,10	5
5	1,25			2,68	4 mdr.	13,40	6
Sum	136,93					1.999,14	

Noter

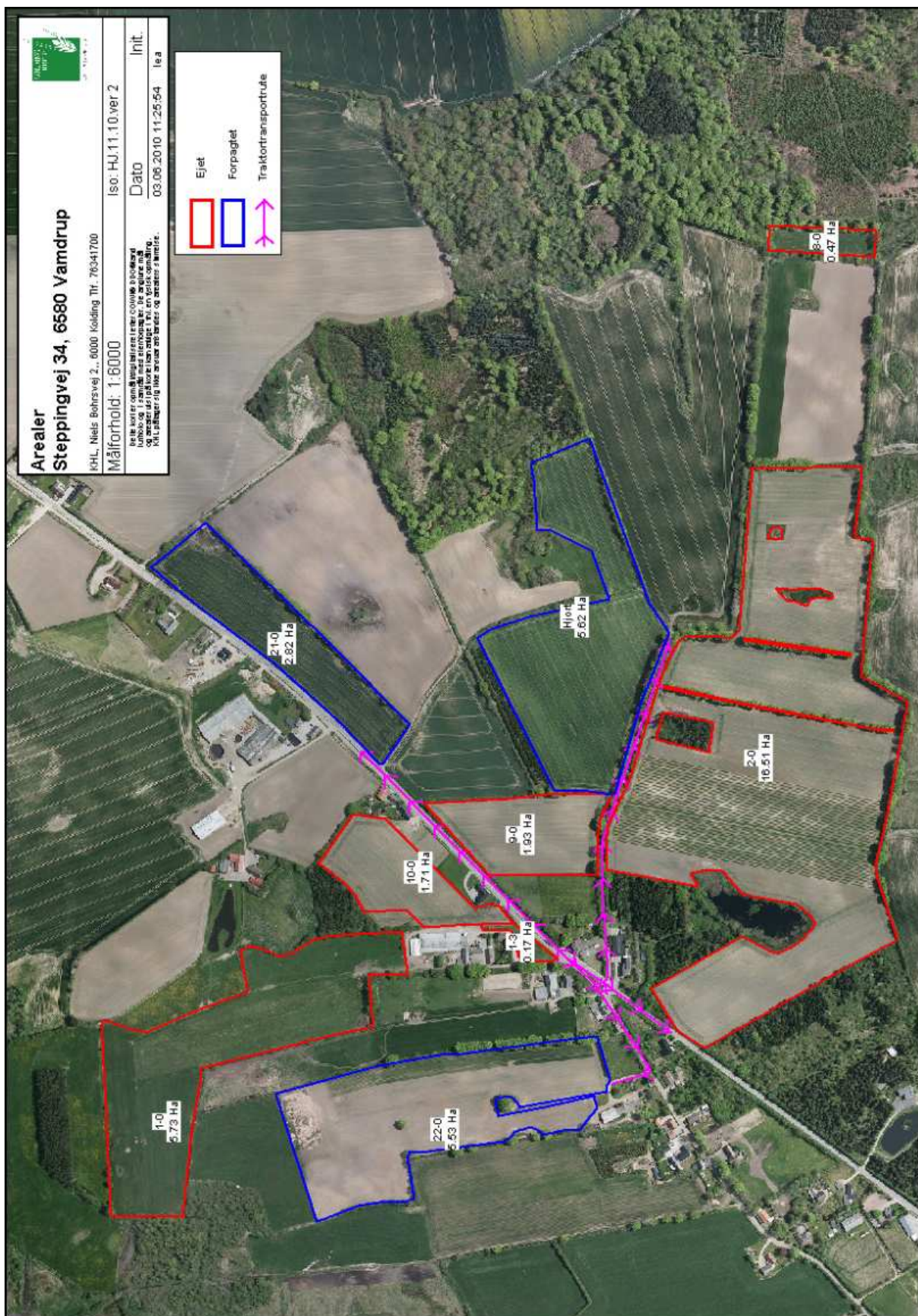
- 1 jf. MST std. vilkår.
- 2 jf. referencetalssystem: Dybstrøelse
- 3 jf. referencetalssystem: Dybstrøelse
- 4 jf. referencetalssystem: Dybstrøelse
- 5 jf. referencetalssystem: Dybstrøelse
- 6 jf. referencetalssystem: Dybstrøelse

Samlet emission fra ansøgning	1.964,79 kg N/år
- Kolding Kommunes BAT-krav	1.999,14 kg N/år
Resterende	-34,35 kg N/år

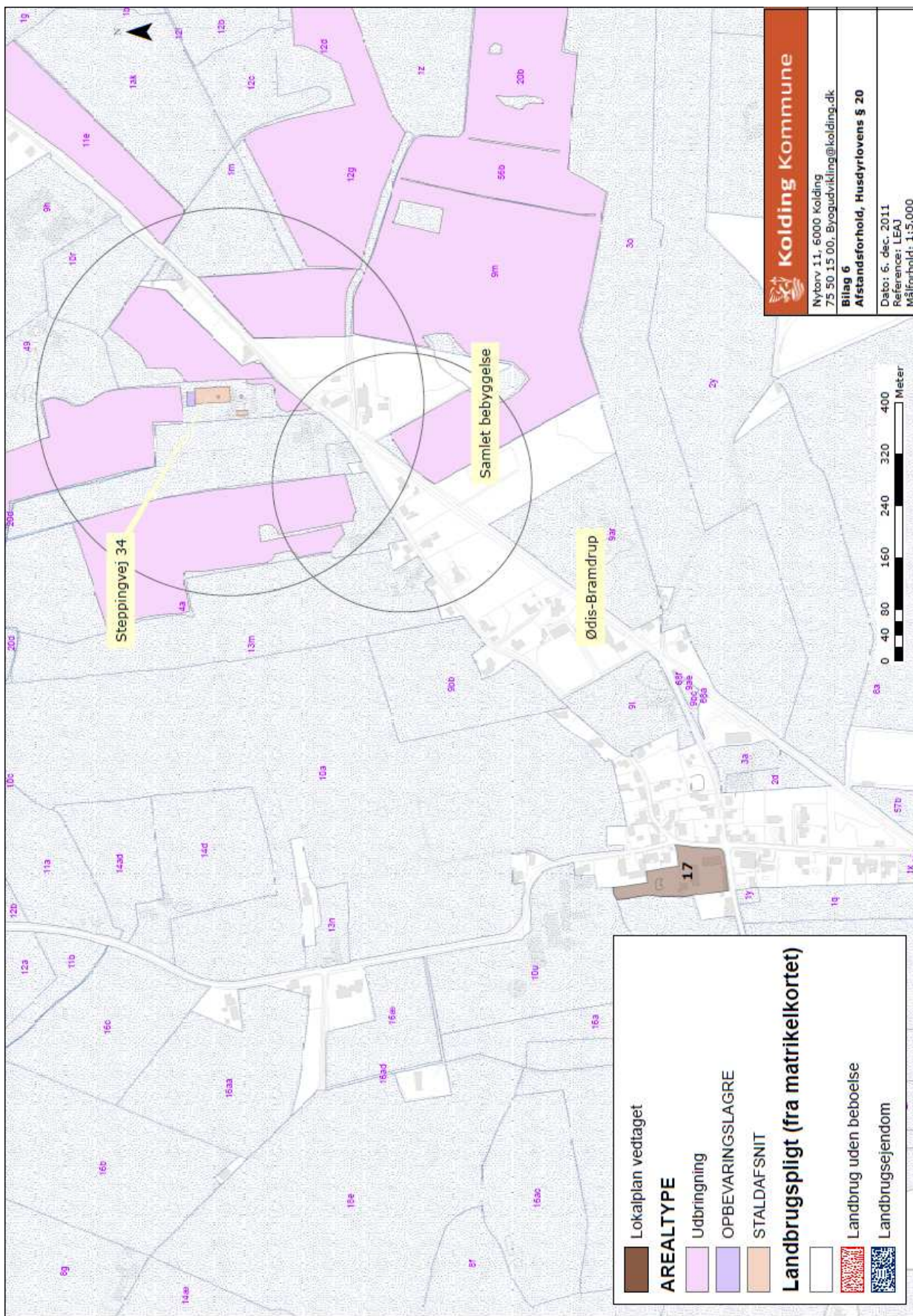
LEAJ

31-01-2012

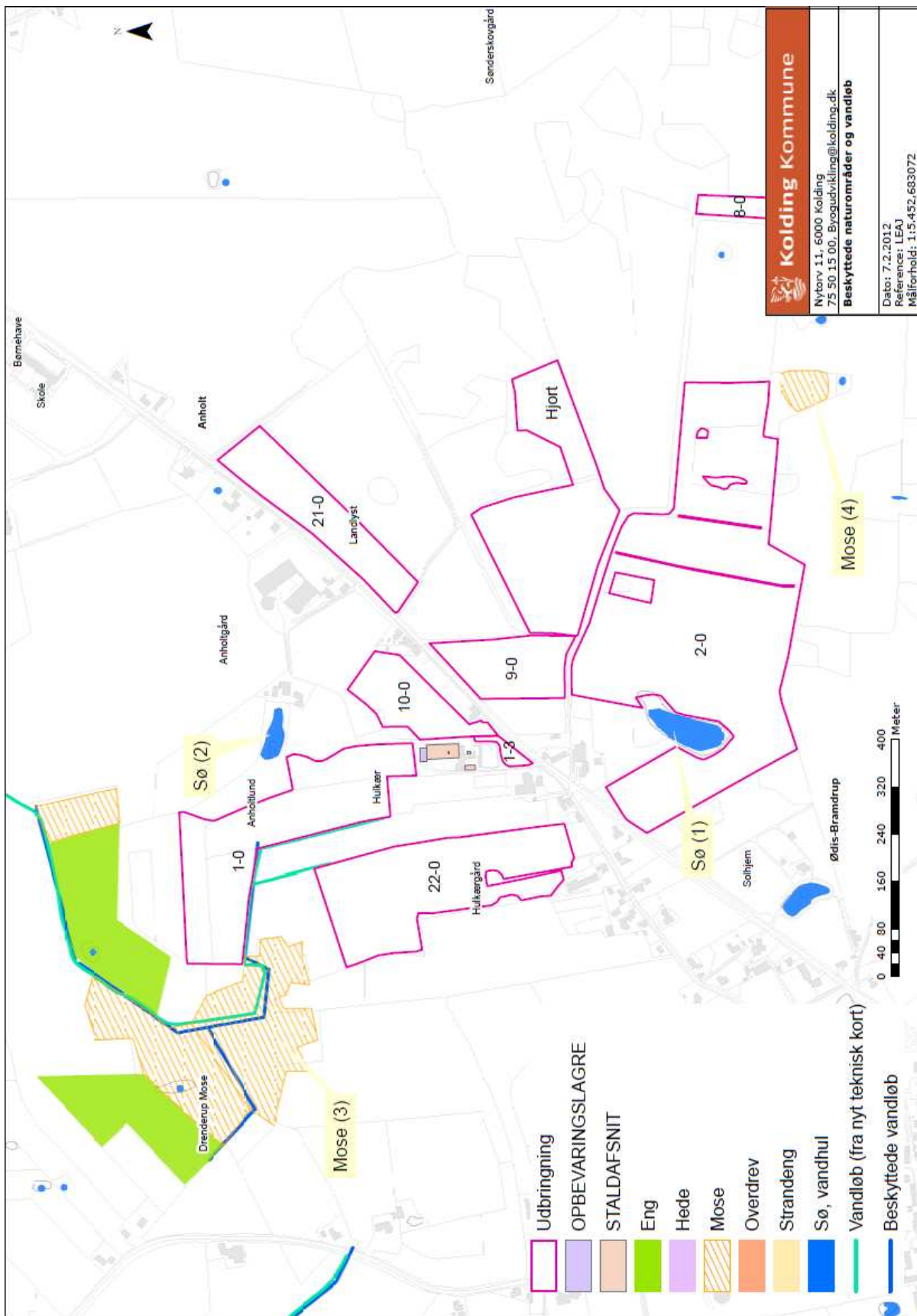
BILAG 5 UDBRINGNINGSAREALER OG TRANSPORTVEJE

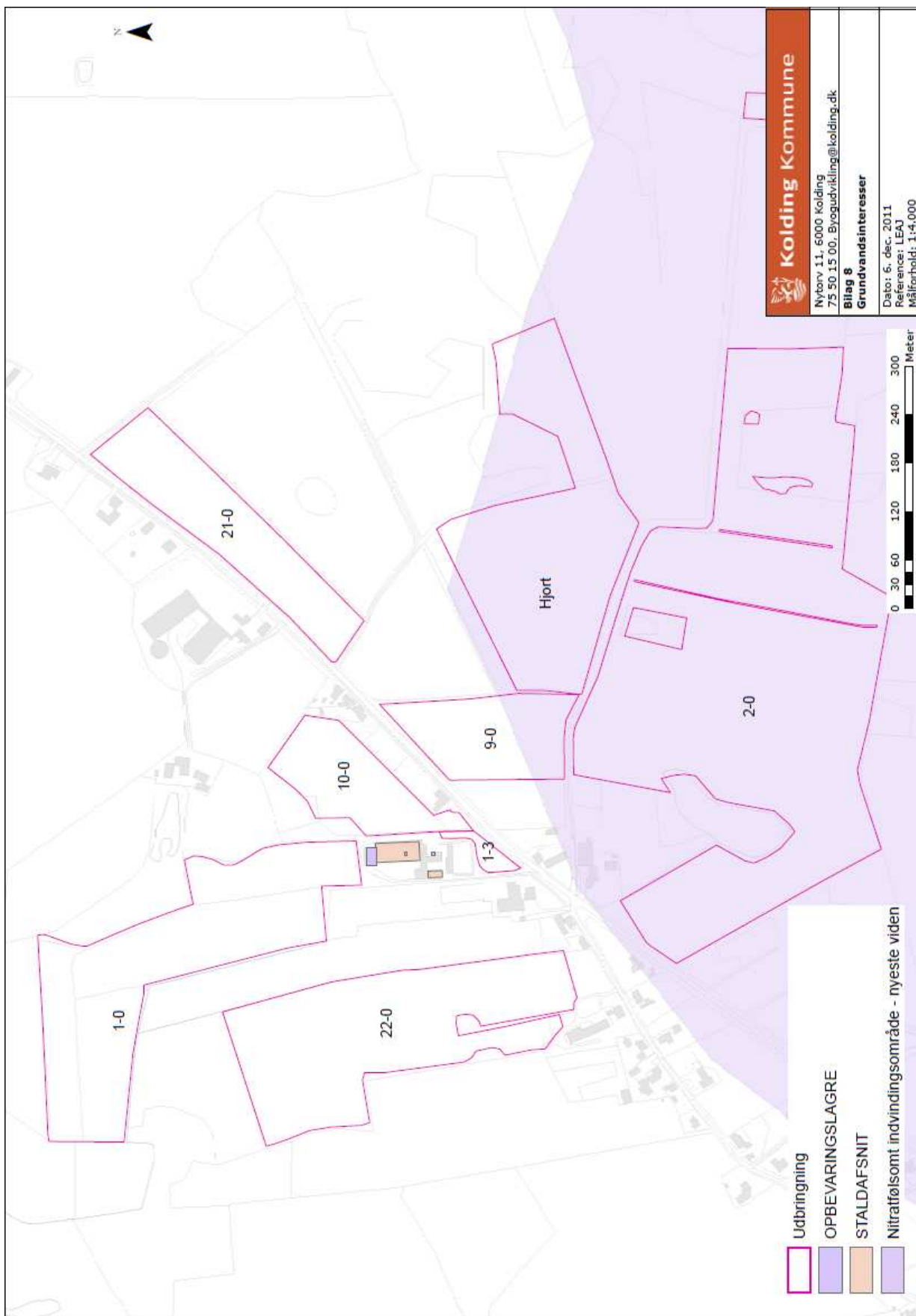
BILAG 6 LANDSBYAFGRÆNSNING OG SAMLET BEBYGGELSE

BILAG 7 BESKYTTET NATUR OG VANDLØB

BILAG 8 GRUNDEVANDSINTERESSER, NFIU

BILAG 9

BILAG IV-ARTER

Nedenfor findes en opgørelse over dyre- og plantearter, som findes eller sandsynligvis findes i Kolding Kommune, eller i naturområder, der modtager overfladeafstrømning fra Kolding Kommune, og som samtidigt findes på bilag IV i EF-habitatdirektivet eller er en del af udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område.

Nedenstående er for de fleste arters vedkommende udarbejdet på baggrund af "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007"

For arter, der ikke er omtalt i ovenstående håndbog er der suppleret med data fra Miljøcentrenes, Amternes og Kolding Kommunes nyere registreringer og SNS hjemmesider.

Pattedyr

Flagermus er vanskelige at kende fra hinanden og behandles under et. De danske arter lever af insekter, som de fanger under flugten eller snapper dem i vandoverfladen eller fra blade. Flagermus ses oftest i skumringen eller om natten. Nogle arter jager undertiden også om dagen. I sommerhalvåret opholder de sig oftest enkeltvis eller få sammen i dagtimerne i hulheder i træer, i fuglekasser, under stenbroer, på lofter og lignende uforstyrrede steder. I vinterhalvåret går de i dvale og skal have helst frostfrie og fugtige omgivelser som i hule træer, på lofter og i miner. På sådanne vinteropholdssteder kan flagermus ses hænge i store mængder.

Alle danske arter er gået tilbage, men på grund af deres ret ubemærkede levevis er status for de enkelte arter usikker. Flagermus lider især under at de forhindres adgang til deres hvilesteder, og på deres vinteropholdssteder er de særligt sårbare.

Forekomst af de enkelte arter af flagermus i Kolding Kommune er dårligt kendt, men 9 af arterne er kendt fra det sydøstlige Jylland og kan forekomme i kommunen. Det drejer sig om følgende : Damflagermus, Vandflagermus, Dværgflagermus, Langøret flagermus, Sydflagermus, Brunflagermus, Skimmelflagermus, Troldflagermus og Pipistrelflagermus.

Da der ikke fjernes gamle bygninger eller træer i forbindelse med projektet vurderes det, at projektet ikke vil have betydning for eventuelle flagermus i området.

Odder (*Lutra lutra*) Odderen forekommer ved vandløb og søer i store dele af Jylland. I Kolding Kommune er der flere observationer af odder fra Åkær Å, Vester Nebel Å og Kolding Å og den kan formentlig træffes i hele Kolding Å systemet med sideløb og tilknyttede søer og moser. I 2010 er 2 oddere fundet døde i Fovså og desuden foreligger en usikker angivelse fra Solkær Enge 2009. Mulige trusler mod odderen og dens muligheder for at etablere en fast ynglebestand i beskyttelsesområdet er forstyrrelser i levestederne forårsaget af færdsel som f.eks. kanosejlad og fritidsfiskeri. Da der sandsynligvis ikke findes Odder i nærheden af bedriften, og da projektet ikke medfører ændringer vandløb vurderes det, at projektet ikke har nogen negativ påvirkning af odderen.

Marsvin (*Phocoena phocoena*) forekommer i alle danske farvande. Vadehavet har en stor bestand og marsvinet er også en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Den største kendte trussel mod marsvin er utilsigtet bifangst ved garnfiskeri, men også forurening, stærk bådtrafik og nedsat fødemængde kan have en negativ indflydelse på marsvinene.

Birkemus (*Sicista betulina*) lever især i tilknytning til moser og enge. Den skal kunne finde mere tørre lokaliteter i nærheden, hvor den kan overvintre i sin vintersøvn. I ådalene ligger de mest ekstensivt drevne naturområder i Danmark og det er sådanne steder birkemusen kan leve. I Kolding Kommune er birkemus de sidste 10 år fundet i Svanemosen, Kolding ådal, Vester Nebel ådal, Seest Mølle ådal og Spangs ådal og den kan måske vise sig at være endnu

mere udbredt og forekomme i de fleste ådale. Der er ikke kendskab til arten i nærheden af bedriften.

Hasselmus (*Muscardinus avellanarius*) er eftersøgt i Stenderup-skovene i 2003 uden dog at den blev fundet. Stenderup-skovene vurderes til at være en mulig lokalitet for arten. Der er ikke kendskab til arten i nærheden af bedriften.

Krybdyr

Markfirben (*Lacerta agilis*) er kendt fra det meste af Danmark, men den er gået betydeligt tilbage i de sidste 100 år og mange bestande er blevet isolerede. Markfirben er helt afhængig af arealer med løst jord ellers sand, hvor den kan grave sine æg ned på sydvendte, solbeskinnede skrånninger. Typiske levesteder er bakkede heder og overdrev med både høj og lav vegetation og spredte buske, klitter og strandoverdrev, kystskrænter, langs solbeskinnede skovveje, i grusgrave og på sandede jernbaneskrånninger. I Kolding Kommune blev der i 2009 opdaget en lille bestand af markfirben ved kysten nord for Hejlsminde, men ellers er der ingen sikre observationer af markfirben i kommunen i de sidste 30 år. Den er blevet angivet fra bl.a. Svanemosen og Kolding Ådal, men uden foto, så det kan dreje sig om en forveksling med den langt hyppigere almindelige firben. Flere steder i Kolding Ådal systemet synes dog velegnet for arten og den kan måske findes andre steder.

I forbindelse med projektet sker der ingen ændringer af arealanvendelsen af landbrugsarealer, og der tages hensyn til beskyttede naturarealer, så disse ikke påvirkes af maskiner eller andet. Det vurderes derfor, at levevilkårene for markfirben i området vil være uændrede som følge af projektet.

Padder

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) yngler i rene, solbeskinnede, ofte små vandhuller under 100 m². Ofte ligger ynglevandhullerne i eller i nærheden af skov. Stor vandsalamander er tæt knyttet til sit ynglevandhul og de voksne opholder sig i det eller i nærheden. I Kolding Kommune er stor vandsalamander fundet ret hyppig i forbindelse med eftersøgning af andre padder. Den er især fundet i en del løvfrøvandhuller beliggende i nærheden af småskove.

Muligvis findes den også i nogle af søerne omkring bedriften. Det vurderes dog, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhullerne som levested for stor vandsalamander, eftersom ammoniakdepositionen er meget begrænset til de nærliggende vandhuller. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil få negativ indvirkning på arten og dens levesteder.

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) yngler især i næringsfattige, evt. brunvandede søer, tørvegrave og moser omgivet af større arealer med ekstensiv drift, hvor den ofte opholder sig udenfor yngletiden. Uden for yngletiden træffes den således nærmere sit ynglested. I Kolding Kommune er kendskabet til forekomsten af spidssnudet frø ret begrænset, da der ikke foreligger en samlet registrering. I forbindelse med eftersøgninger af andre padder, er den blevet registreret som sjælden og spredt over det meste af kommunen. I Svanemosen er der en stor ynglebestand.

Det kan ikke udelukkes, at den findes i vandhuller i nærområdet, men da antallet og omfanget af vandhuller, søer og engarealer ikke ændres i forbindelse med projektet, forventes ingen negativ påvirkning af eventuelle levesteder for spidssnudet frø.

Løvfrø (*Hyla arborea*) yngler især i varme, solbeskinnede, vegetationsrige, lavvandede damme nær buskads eller skovbryn. Udenfor yngletiden opholder den sig i solbeskinnede buskads ofte af brombær eller i skovbryn nær ynglevandhullet. Løvfrøen er udbredt i den sydlige del af Danmark og har været i kraftig tilbagegang. Men en omfattende indsats fra amterne med gravning og oprensning af vandhuller har vendt udviklingen, så løvfrøen ikke længere er rød-

listet. I Kolding kommune forekommer løvfrøen ret hyppig på Stenderup-halvøen, omkring Almind-Viuf og ved Stepping.

Løvfrøen er i 2009 registreret i flere vandhuller ca. 3 km syd for bedriften. På grund af afstanden vurderes det, at der ikke vil være en negativ påvirkning.

Løgfrø (*Pelobates fucus*) yngler i solbeskinnede, rene vandhuller og småsøer uden fisk ofte omgivet af ekstensiv drevne arealer. Udenfor yngletiden forekommer den især på arealer med løs jord eller sand, hvor den nemt kan grave sig ned. Den søger føde på åbne arealer som enge, moser, heder, overdrev og dyrkede marker.

I Kolding Kommune er løgfrøen kendt fra et vandhul nær Vamdrup, hvor der er en meget lille og stærkt truet bestand. Den blev eftersøgt i 2010 og 2011 uden held. Den kan måske findes andre steder f.eks. i den sydvestlige eller nordvestlige del af kommunen, da løgfrø er kendt fra den nordlige del af Haderslev kommune og nord og vest for Skærsø.

Truslerne mod arten vurderes at være isolation og ødelæggelse af yngleområdet, da den har en meget ringe spredningsevne. Pga. afstanden til vandhullet med Løgfrøen vurderes det, at der ikke vil være en negativ påvirkning af arten.

Hverken klokkefrø (*Bombina bombina*), springfrø (*Rana Dalmatina*), grønbroget tudse (*Bufo viridis*) eller Strandtudse (*Bufo calamita*) findes så vidt vides ikke Kolding Kommune.

Fisk

Snæbel (*Coregonus lavarethus*) som er en prioriteret art, findes kun i få danske vandløb, der udmunder i Vadehavet, herunder Konge Å og Ribe Å. Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplandet til disse to vandsystemer. Der er ikke stærkt skrånende arealer ned til vandløb, der overholdes de lovpligtige 2-meter bræmmer og der sker ikke væsentlige ændringer af arealdriften i forbindelse med projektet. Det vurderes på denne baggrund, at udvidelsen ikke vil medføre en negativ påvirkning af arten og dens levesteder.

Insekter og andre leddyr

I Kolding Kommune er grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*) set uregelmæssigt i Svanemosen - sidst i 2006. Den er tæt tilknyttet vandplanten Kребseklo, som den borer sine æg ind i. Der er ikke Kребseklo i nogle af søerne i Svanemosen, men grøn mosaikguldsmed kan også bore sine æg ind i andre sumpplanter som dunhammer og pindsvineknop. Der findes dog kребseklo i søer i nærheden af Svanemosen, hvor den måske kan have ynglet. Grøn mosaikguldsmed er kendt fra Svanemosen syd for Kolding og det sydvestlige Sønderjylland.

Stor kær-guldsmed yngler især i sure, næringsfattige, brunvandede småsøer, tørvegrave og moser med rig vegetation af vandplanter og tørvemoser I Kolding Kommune er stor kær-guldsmed kun kendt fra Svanemosen med et fund i 2003, men er ikke set siden. Efter omfattende rydninger i Svanemosen i forbindelse med et genopretningsprojekt, synes området dog velegnet for arten og det er muligt at den kan genindvandre.

Eremit og Stellas Mossorpion er ikke kendt fra Kolding Kommune. De er blevet eftersøgt i Stenderup Midtskov.

Lys skivevandkalv yngler i næringsfattige, klare eller brunvandede søer med rig bredvegetation ofte af hængesæk. Den er meget sjælden i Danmark og i Jylland kendes den kun fra Skærsø (Kolding Kommune). Den har ynglet i de oversvømmede lavninger langs bredden og i tilstødende gamle afvandingskanaler. Den overvåges i NOVANA-programmet af Miljøcentret, hvor den blev set i 2004, men ikke i 2007. Den kan dog godt være der endnu.

På grund af afstanden til de kendte levesteder vurderes det, at projektet ikke har nogen negativ indvirkning på disse arter eller deres levesteder.

Muslinger og andre bløddyr

Flodperlemusling (*Margaritifera margaritifera*) kendes kun fra Varde Å – den har desuden været udsat i Skjern Å, Sneum Å samt Kongeåen, men der er ikke kendskab til, om arten har klaret sig. Tykskallet malermusling (*Unio crassus*) har tidligere været kendt i både Jylland, Fyn og Sjælland, men dens bevaringsstatus i Jylland er p.t. ukendt.

Det vurderes, at projektet ikke vil få indvirkning på muslingearter opført på bilaget, da areaerne omkring bedriften ikke afstrømmer til ovennævnte vandløbssystemer.

Samlet vurdering

Den ovenstående foreløbige vurdering i henhold til habitatdirektivet viser, at det er udenfor enhver videnskabelig tvivl, at projektet kan have en skadevirkning på BilagIV-arternes yngle- eller rasteområder. Derfor vurderes det, at en nærmere konsekvens vurdering ikke er nødvendig.

BILAG 10

UDPEGNINGSGRUNDLAG NATURA 2000

Oversigt over Habitatområdernes udpegningsgrundlag - januar 2010

Resultat af suppl. udpegnings af marine habitatområder.

Tidligere ændringer 1/7 2009, 18/6 2002, 17/5 2004, 14/9 2004 og høringslister af 4/3 + 20/10 2008.

Nr	Habitatområde	Kode	Udpegningsgrundlag
78	Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde	1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)
		1096	Bæklampret (<i>Lampetra planeri</i>)
		1099	Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>)
		1103	Stavsild (<i>Alosa fallax</i>)
		1106	Laks (<i>Salmo salar</i>)
		1113	*Snæbel (<i>Coregonus oxyrhynchus</i>)
		1351	Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
		1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
		1364	Gråsæl (<i>Halichoerus grypus</i>)
		1365	Spættet sæl (<i>Phoca vitulina</i>)
		1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
		1130	Flodmundinger
		1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
		1150	* Kystlaguner og strandsøer
		1160	Større lavvandede bugter og vige
		1170	Rev
		1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
		1320	Vadegræssamfund
		1330	Strandenge
		2110	Forstrand og begyndende klitdannelser
		2120	Hvide klitter og vandremiler
		2130	* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønværklit)
		2140	* Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
		2160	Kystklitter med havtom
		2170	Kystklitter med gråris
		2180	Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
		2190	Fugtige klitlavninger
		2310	Indlandsklitter med lyng og visse
		2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
		3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
		3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransalger
		3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
		3160	Brunvandede søer og vandhuller
		3260	Vandløb med vandplanter
		4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyg
		4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
		6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidelokaliteter)
		6230	* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
		6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
		7150	Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tør
7230	Rigkær		
9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur bund		
9100	* Skovbevoksede tørvemoser		
80	Kongea	1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)
		1096	Bæklampret (<i>Lampetra planeri</i>)
		1099	Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>)
		1113	*Snæbel (<i>Coregonus oxyrhynchus</i>)
		1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
		3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
		3260	Vandløb med vandplanter
		6230	* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
		6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
6430	Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn		
7220	* Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand		
7230	Rigkær		

Fuglebeskyttelsesområder og deres udpegningsgrundlag

Levestederne for mange fuglearter forringes eller er direkte truede. Fuglebeskyttelsesområder er med til at opretholde og sikre levestederne. I Danmark er områderne især vigtige for mange vandfugle. Fuglebeskyttelsesområder er en del af NATURA 2000.

Udpegningsgrundlaget omfatter de arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

For at en art kan indgå i udpegningsgrundlaget skal arten være angivet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1 eller regelmæssigt forekomme i antal af international eller national betydning, jf. artikel 4, stk.2.

For de arter der opfylder betingelser efter artikel 4, stk. 1 og/eller stk. 2 er det angivet i hvilke perioder af artens livscyklus denne forekommer i de udpegede beskyttelsesområder:

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

Det er desuden angivet hvilke kriterier, der ligger til grund for vurderingen af, om arten opfylder ovennævnte betingelser:

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1% eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1% eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1% eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.

F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

F6: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.

F7: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fædningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk.1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
--	------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	-----------

SPA 57 Vadehavet				Vejledning
Bramgås			T	F2, F4
Klyde		Y	T	F1,F2, F4
Hvidbrystet præstekrave		Y	Tn	F1,F2
Hjejle			T	F2, F4
Almindelig ryle		Y	T	F1,F2, F4
Lille kobbersnepe			T	F2, F4
Dværgmåge			Tn	F2, F5
Sandterne		Y		F1
Splitterne		Y		F1
Fjordterne		Y		F1
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F1
	Mørkbuget knortegås		T	F4
	Lysbuget knortegås		T	F4
	Gravand		T	F4
	Pibeand		T	F4
	Krikand		T	F4
	Spidsand		T	F4
	Skeand		T	F4
	Ederfugl		T	F4
	Sortand		T	F4,F7
	Strandhjejle		T	F4
	Strandskade		T	F4
	Stor regnspove		T	F4
	Rødben		T	F4
	Hvidklire		T	F4
	Islandsk ryle		T	F4
	Sandløber		T	F4

BILAG 11 SÆDSKIFTEOVERSIGT

Notat

MILJØMINISTERIET

Skov- og Naturstyrelsen

Landområdet

27.06.2007

Standardsædskifter og referencesædskifter

I de følgende tabeller er vist de standardsædskifter, der kan anvendes i forbindelse med miljøgodkendelser og tilladelser efter 1. januar 2007. Referencesædskifterne er vist med gult. Referencesædskiftet er det sædskifte som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for fosfor og nitrat er udgangspunkt for den pågældende bedrift. I forbindelse med beskyttelsesniveauet for fosfor og nitrat (grundvand) er det således også sædskiftet i "nudrift". Referencesædskiftet på bedriftens arealer bestemmes entydigt ud fra jordtype og krav til efterafgrøder for svine- og planteavlsbedrifter og grovfoderbehov og krav til efterafgrøder på kvægbedrifter. En bedrift angives som svine- og planteavlsbedrift, hvis antallet af DE, fra andet end kvæg, får og geder udbragt på bedriften, er større end det angivne antal DE kvæg, får og geder som fremgår af næste afsnit.

For kvægbedrifter er der anført nogle intervaller for grovfoderproduktionen på bedriften angivet DE kvæg, får og geder per ha. I dette begreb indgår grovfoderproduktion til samtlige af bedriftens grovfoderædende dyr. Grovfoder afsat til andre bedrifter beregnes ud fra 3000 FE/DE.

Produceret grovfoder i De/ha har ingen sammenhæng med mængden af husdyrgødning der udbringes på bedriften. Det er et helt andet begreb end de almindelige harmoniregler og anvendes kun til fastlæggelse af referencesædskiftet.

Ved den ansøgte drift kan vælges frit mellem alle sædskifter (bortset fra K12) og miljøeffekten beregnes i forhold til referencesædskiftet.

Det er frivilligt, hvorvidt der ønskes krav om ændret sædskifte. Det er således muligt at anvende andre virkemidler, som f.eks. krav til flere efterafgrøder, uden samtidig at blive pålagt krav til sædskiftet. Hvis der ikke ønskes krav til sædskiftet skal der i IT-ansøgningssystemet i så fald vælges samme sædskifte som referencesædskiftet for alle marker.

Hvis sædskiftet ønskes anvendt som virkemiddel, skal samtlige arealer under bedriften medregnes incl. de sædskifter, som evt. har en større udvaskning end referencesædskiftet. Undtaget herfra er kravene på nitratfølsomme indvindingsområder i forhold til miljøbeskyttelsen af grundvandet.

Ved tilsyn og kontrol med sædskifterne skal alle arealer med samme sædskifte vurderes samlet. Selvom kravene beregnes på bedriftsniveau skal valg af sædskifter med mindre udvaskning i rimeligt omfang målrettes de arealer, hvor der ifølge de udpegede nitratklasser er behov for en reduktion af udvaskningen. Der kræves ingen egentlig beregning heraf, men en tekstmæssig beskrivelse af denne målretning.

Såfremt ændret valg af sædskifte anvendes som virkemiddel skal der stilles vilkår herom svarende til kriterierne for hvert standardsædskifte i miljøgodkendelsen eller tilladelsen incl. et evt. krav til pløjetidspunkt.

Arealer med permanent græs

Arealet med permanent græs (sædskifte K13) skal håndteres således, at arealer, der før 1/1 2007 er permanent græs ifølge definitionerne i vejledning om enkeltbetaling skal angives i ansøgningssystemet som permanent græs i "nudrift". En øget anvendelse af permanent græs kan derfor kun anvendes som virkemidler til reduktion af nitratudvaskningen, hvis de nye arealer ikke i forvejen er permanentgræs og stadig er en del af udbringningsarealet.

Grundvandssædskifter

Vedrørende grundvandssædskifterne skal det bemærkes, at begrebet "miljøgræs" dækker over efterafgrøder med græs, som ikke samtidigt må indgå i de lovpligtige efterafgrøder (kravet om 6%/10% efterafgrøder). Der er desuden følgende krav til "Miljøgræs" :

- Der skal hvert dyrkningsår etableres mindst den angivne procent på arealer med det pågældende sædskifte
- Tilsynsmyndigheden (kommunen) skal hvert år kunne konstatere at efterafgrøderne er etableret korrekt på hele det pågældende areal med miljøgræs fra høst og frem til 1. februar det følgende år.
- Det er ansøgers ansvar at etableringen er vellykket
- Der accepteres kun udlæg af græs i forbindelse med etablering af dækafrøden dvs. udlæg af græs om foråret i vintersæd og udlæg efter høst af hovedafgrøden accepteres ikke.
- Der er ingen krav til græsart.
- Der må ikke anvendes gødning eller græssende dyr på arealet fra høst og frem til 1. februar.

Der skal i miljøgodkendelsen eller tilladelsen stilles krav om den valgte procentdel "miljøgræs" og de nævnte krav til etablering og drift. Der skal desuden stilles vilkår om, at sædskiftet ikke må indeholde bælgplanter.

Kvægbrug

Kvægbrug omfattet af bilag 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (harmonikrav på 2,3 DE/ha) har helt specielle krav til sædskiftet og driftspraksis. Disse kan derfor ikke anvende ændrede sædskifter som virkemiddel men bliver pålagt K12. Det vil dog være muligt for disse brug at anvende flere efterafgrøder end kravene, hvis kravet til arealet med roer, græs og efterafgrøder øges tilsvarende. Således vil et krav om 5 % flere efterafgrøder være ensbetydende med, at 75 % skal dyrkes med roer, græs eller græsefterafgrøder i stedet for det normale krav på 70 %. Beregningen foretages i så fald ud fra sædskifte K12.

Vedrørende kvægbrug skal det bemærkes, at ved anvendelse af kvægsædskifter med større græsandel end referencesædskiftet og dermed mindre udvaskning er det et krav, at græsarealer i omdrift kun må pløjes i perioden 1. marts til 1. juni, idet det er en afgørende forudsætning for at reduktionen i udvaskningen opnås i praksis.

Udvaskningsindeks

I den første tabel er angivet den afgrødesammensætning, som anvendes i udvaskningsberegningerne. I næste tabel er angivet kriterierne for hvornår hvilke standardsædskifter skal vælges. Der er desuden angivet et udvaskningsindeks. Udvaskningsindekset er angivet for at det er muligt umiddelbart at sammenligne sædskifterne indbyrdes med hensyn til, om udvaskningen er større eller mindre. Indekset kan ikke bruges til at beregne forskellen, idet dette kræver konkrete oplysninger om husdyrbruget. Endvidere er efterafgrødegrundarealet og den maksimale % efterafgrøder for hvert sædskifte vist. Efterafgrøder i FarmN vil blive omtalt nærmere i særskilt notat.

Efterafgrøder og efterafgrødegrundlag

Efterafgrødegrundlaget har betydning på miljøeffekten, hvis der som virkemiddel ønskes flere efterafgrøder. Hvis der f.eks. ønskes 10 % flere efterafgrøder end de lovpligtige 10 % vil der i alt skulle stilles vilkår om 20 % efterafgrøder. Disse 20 % vil ved udvaskningsberegningerne blive beregnet ud fra efterafgrødegrundlaget. Således vil en bedrift med 100 ha og et sædskifte k10 have et efterafgrødegrundlag på 40 ha, hvorfor et krav om 20 % efterafgrøder vil svare til 8 ha med efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder vil blive fratrukket hhv. 17 kg N/ha under 0,8 De/ha og 25 kg N/ha hvis der er 0,8 De/ha eller derover. Reduktionen i kvælstofnormen er i FARM N indregnet i effekten af efterafgrøderne. Bemærk at for kvægbrug med harmonikrav på 2,3 DE/ha bliver efterafgrøderne angivet og beregnet anderledes.

Tabeller

De to første tabeller er svine- og planteavlssædskifterne, de næste to kvægsædskifterne, og derefter grundvandssædskifter. Ved tilladelser og miljøgodkendelser må sædskifterne i de enkelte år ikke afvige således, at der ifølge kriterierne skal vælges et andet sædskifte, med mindre de andre sædskifter har en mindre udvaskning ifølge udvaskningsindekset.

Den sidste tabel er en liste over fosforfræferslen ved hvert sædskifte. Såfremt udbringningsarealerne er placeret i oplande, hvor der stilles krav til fosforoverskuddet må der heller ikke ændres til et sædskifte med en mindre fosforfrærsel.

Svine- og plante-sædskifter:			Vinterkorn	Lovpligtige efterafgrøder	Vårkorn	Æter (0 - 10%)	Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	I alt	Udvasknings- indeks	Efterafgrøde- grundareal	Maksimalt areal med efterafgrøder
S1	6% efterafgr.	Typisk lerjord (> JB4)	54	6	15	5	20				100	96	100	20
S2	10% efterafgr.		50	10	15	5	20				100	93	100	20
S3	6% efterafgr.	Typisk sandjord (JB1-4)	44	6	35	5	10				100	100	100	40
S4	10% efterafgr.		40	10	35	5	10				100	98	100	40
S5	6% efterafgr.	Med frøavl	40	5	25	5	10	15			100	89	85	30
S6	10% efterafgr.		36	9	25	5	10	15			100	86	85	30
S7	6% efterafgr.	Med roer	35	5	35	5			20		100	90	80	40
S8	10% efterafgr.		32	8	35	5			20		100	88	80	40
S9	6% efterafgr.	Med frøavl og roer	35	5	35	5		10	10		100	89	80	40
S10	10% efterafgr.		32	8	35	5		10	10		100	88	80	40
S11	6% efterafgr.	Med kartofler	20	5	35	5	10			25	100	97	75	40
S12	10% efterafgr.		17	8	35	5	10			25	100	96	75	40
S13	100% vinterafgrøder		85				15				100	102		
S14			80				20				100	100		
S15			75				25				100	99		
S16			70				30				100	97		

Kriterier for valg af sædskifter	Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	Æter	Lovpligtige efterafgrøder	Sædskifte nr.	Udvasknings- indeks
Typisk svinesædskifte	>15%				0-10%	6%	S1	96
	>15%					10%	S2	93
	<15%				0-10%	6%	S3	100
	<15%					10%	S4	98
Med frøavl		>10%			0-10%	6%	S5	89
		>10%				10%	S6	86
Med roer			>15%		0-10%	6%	S7	90
			>15%			10%	S8	88
Med frøavl og roer		>15% i alt og min. 5% frøgræs			0-10%	6%	S9	89
						10%	S10	88
Med kartofler				>20%	0-10%	6%	S11	97
				>20%		10%	S12	96
100% vinterafgrøder	<17½%						S13	102
	17½% - 22½%						S14	100
	22½% - 27½%						S15	99
	>27½%						S16	97

Kvægsædskifter:		Vårkorn	Lovpligtige efterafgrøder	Vinterkorn	Sædskifte-klovergræs el. vedvarende græs	Helsæd + majs	I alt	Udvasknings-indeks	Efterafgrødegrundareal	Maksimalt areal med efterafgrøder
K1	6% efterafgr.	45	5	15	20	15	100	98	80	65
K2	10% efterafgr.	42	8	15	20	15	100	96	80	65
K3	6% efterafgr.	36	4	10	30	20	100	94	70	60
K4	10% efterafgr.	33	7	10	30	20	100	92	70	60
K5	6% efterafgr.	26	4	10	40	20	100	94	60	50
K6	10% efterafgr.	24	6	10	40	20	100	92	60	50
K7	6% efterafgr.	17	3	5	50	25	100	88	50	45
K8	10% efterafgr.	15	5	5	50	25	100	86	50	45
K9	6% efterafgr.	8	2	5	60	25	100	86	40	35
K10	10% efterafgr.	6	4	5	60	25	100	84	40	35
K11	6% efterafgr.				70	30	100	80	30	30
K12	10% efterafgr.				70	30	100	80		
K13	Vedvarende græs				100		100	50		

Kriterier for valg af sædskifter	Andel af sædskiftet med græs eller kløvergræs	Lovpligtige efterafgrøder, %	Sædskifte n.r.	Udvasknings-indeks
----------------------------------	---	------------------------------	----------------	--------------------

(generelt krav at græs+majs+roer er over 30%)

<1,4 DE/ha	<25%	6	K1	98
	<25%	10	K2	96
1,4-2,0 DE/ha	25-34%	6	K3	94
	25-34%	10	K4	92
>2,0 DE/ha	35-44%	6	K5	94
	35-44%	10	K6	92
	45-54%	6	K7	88
	45-54%	10	K8	86
	55-64%	6	K9	86
	55-64%	10	K10	84
	65-95%	6	K11	80
2,3 DE/ha	65-95%	10	K12	80
Vedvarende græs	>95%		K13	50

Grundvandssædskifterne består af vårbyg med stigende andel efterafgrøder. Disse efterafgrøder kaldes "miljøgræs" fordi de ikke medregnes som efterafgrøder i Plantedirektoratets terminologi, og derfor heller ikke medfører reduktion i N-kvoten.

Grundvandssædskifter		Udvaskningsindeks
G1	Vårbyg m. 10% 'miljøgræs'	104
G2	Vårbyg m. 20% 'miljøgræs'	99
G3	Vårbyg m. 30% 'miljøgræs'	95
G4	Vårbyg m. 40% 'miljøgræs'	93
G5	Vårbyg m. 50% 'miljøgræs'	87
G6	Vårbyg m. 60% 'miljøgræs'	83
G7	Vårbyg m. 70% 'miljøgræs'	80
G8	Vårbyg m. 80% 'miljøgræs'	75
G9	Vårbyg m. 90% 'miljøgræs'	70
G10	Vårbyg m. 100% 'miljøgræs'	65

Tabel over den gennemsnitlig fosforfræførsel i sædskifterne

Tallene forudsætter at halvdelen af halmen fjernes, hvilket stort set svarer til den gennemsnitlige praksis. Grundvandssædskifterne består alle af vårbyg med efterafgrøder, hvorfor P-fræførslen er den samme i alle ti G-sædskifter

Sædskifte	kg P/ha
S1	26,9
S2	26,9
S3	21,1
S4	21,1
S5	24,2
S6	24,2
S7	26,6
S8	26,6
S9	25,3
S10	25,3
S11	21,4
S12	21,4
S13	26,0
S14	25,9
S15	25,8
S16	25,8

K1	24,7
K2	24,7
K3	25,0
K4	25,0
K5	25,3
K6	25,3
K7	25,6
K8	25,6
K9	25,9
K10	25,9
K11	25,4
K12	25,4
K13	15,2

G-sædskifter	25,4
--------------	------

BILAG 12 KOMPOSTVEJLEDNING

Vejledning om etablering og overdækning af kompost i markstakke samt overdækning af fast gødning

Indledning

I Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 604 af 15. juli 2002, stilles der blandt andet skærpede krav til overdækning af markstakke og møddinger. I § 11, stk. 1 er det præciseret, at kompost med et tørstofindhold på mindst 30 % må oplagres i marken, såfremt oplaget er overdækket med kompost dug eller lufttæt materiale. Bestemmelsen trådte i kraft den 1. august 2004. Kravet om overdækning gælder ligeledes for fast gødning uden daglig tilførsel ifølge § 12 stk. 2.

De skærpede krav til overdækning har som formål at begrænse ammoniaktabet og er en del af Ammoniakbehandlingsplanen fra 2001. Den øgede fokusering på ammoniaktabet inkl. kravet om overdækning har medført behov for modernisering af afsnit 5.1 vedrørende § 11 stk. 1 i vejledning nr. 7/1993 fra Miljøstyrelsen. Den reviderede tekst fremgår af det følgende.

Hvad må lægges i markstak?

Som hovedregel skal fast husdyrgødning (incl. dybstrøelse) opbevares i en mødding med fast bund og afløb. Kompost må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i en stald i 3-4 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken. Dybstrøelse fra fjerkræstalde kan være kompostlignende allerede efter 1-2 måneder.

En undtagelse er dybstrøelse fra svinestalde uden separat gødeareal. Svin fordeler ikke gødningen naturligt over hele måtten, som f.eks. kvæg gør det, men gøder i stedet i afgrænsede områder. Der er derfor risiko for, at gødningsmåtten bliver uhomogen med områder hvor tørstofindholdet er betydeligt under 30 %. For at modvirke risikoen for udvaskning fra markstakke fra sådanne stalde, skal der udlægges betydelige mængder halm på jorden under markstakken, f.eks. et lag svarende til et stempelslag af en bigballe.

I svinestalde med separat gødeareal, afsættes en meget stor del af gødningen her, og dybstrøelsen i lejearealet bliver mere homogen og tør. Den kompostlignende gødning fra lejearealet kan dermed umiddelbart opbevares i markstak, mens gødningen fra det separate gødeareal ikke kan opbevares i markstak.

Gødningsmåtten under kalve- og svinehytter kan tilsvarende kompostlignende dybstrøelse opbevares i markstak forudsat stakken overdækkes.

Etablering og vedligeholdelse af dybstrøelsesmåtter i kvæg- og svinestalde

Inden der indsættes dyr i stalden, boksen eller stien, skal der udlægges et tykt lag halm, der kan absorbere gødning og urin og dermed sikre omsætningen. En velfungerede og homogen måtte sikres ved at der jævnligt, gerne dagligt, tilføres strøelse. Strøelsen skal fordeles i stalden, boksen eller stien, og særligt områder hvor måtten er belastet med meget trafik eller afsætning af gødning skal tilføres ekstra strøelse.

Placering af markstakke

Jf. § 6 stk. 1 i Bekendtgørelse om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 604 af 15. juli 2002 skal markstakke overholde de samme afstandskrav som møddingspladser, stalde mv.

Kategori	Afstandskrav, meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25
Fælles vandindvindingsanlæg	50
Vandløb (herunder dræn) og søer	15
Offentlig vej og privat fællesvej	15
Levnedsmiddelvirksomhed	25
Beboelse på samme ejendom	15
Til naboskel	30

Stakkene bør højest ligge samme sted i 12 måneder og må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år.

I tilfælde af udvaskning eller afstrømning fra markstakken kan det lokale vandmiljø skades og det fremgår af § 11 stk. 1, at markstakken ikke må medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand. Stakken må derfor f.eks. ikke placeres på arealer som skråner mod vandløb og søer og må ikke ifølge § 6 stk. 1 placeres nærmere end 15 meter fra f.eks. dræn.

Hvis en markstak placeres uhensigtsmæssigt kan det give anledning til gener for naboer. Derfor anbefales det, at markstakke placeres med størst mulig afstand til naboer.

Markstakke bør placeres så de ligger mest muligt i læ. Er stakken udsat for vind, er der stor risiko for at overdækningen blæser i stykker.

Overdækning af markstakke

Markstakken skal overdækkes umiddelbart efter udlægning. Dette gælder også selvom udlægningen foregår i et gødningshus eller lign. En midlertidig opbevaring af dybstrøelse/kompost på marken i op til en uge i forbindelse med udspreddning betragtes dog ikke som en egentlig oplagring i forbindelse med § 11 stk. 1, og er derfor ikke omfattet af krav om overdækning.

Materialer egnet til overdækning af markstakke

I husdyrgødningsbekendtgørelsens § 11 stk. 1 er der nævnt kompostdug eller lufttæt materiale som mulighed. I nedenstående oversigt er der nævnt en række materialer, der lever op til kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Materiale	Bemærkninger
Plastfolie	Leveres i mange forskellige kvaliteter og dimensioner. Det anbefales at der anvendes en folie med en tykkelse på mindst 0,15 mm for at sikre at den er tilstrækkelig robust overfor mekaniske påvirkninger.
Presenning, tæt	Leveres i mange forskellige kvaliteter og dimensioner. Presenningen bør være UV-stabiliseret, da levetiden ellers er begrænset

Presenning, vævet	Vævede presenninger skal som minimum være lige så lufttætte som kompostdug.
Kompostdug	Forhandles under produktnavne som fiberdug eller geotextil. Bør have en kvalitet svarende til minimum 100 gram/m ² for at sikre at den er tilstrækkeligt robust overfor mekaniske påvirkninger. Dugen bør være UV-stabiliseret, da levetiden ellers er begrænset.

Fastholdelse af overdækningen

Da et af formålene med overdækningen er at reducere lufttilgangen, bør stakken overdækkes så lufttæt som muligt. Det kræver store overlap i samlinger og omhyggelighed med tildækning langs kanter og i overlap.

På grund af den omsætning der vil ske, på trods af overdækningen, synker markstakken sammen efter etablering. Det betyder, at overdækningen kommer til at ligge løst på stakken med risiko for, at den blæser af stakken eller rives itu. Derfor er det nødvendigt at overdækningsmaterialet fastholdes på stakken. Til dette formål kan f.eks. anvendes halmballer, bildæk, sandsække eller lignende. Som en tommelfingerregel bør stakken overdækkes lige så omhyggeligt som en ensilagestak.

Vedligeholdelse af overdækningen

Overdækningen skal tilses jævnlige i løbet af opbevaringsperioden. Skader, i form af huller i overdækningen, skal straks udbedres.